

•• Çankaya Üniversitesi

•• **güncellem**

Çankaya Üniversitesi gündem

www.cankaya.edu.tr

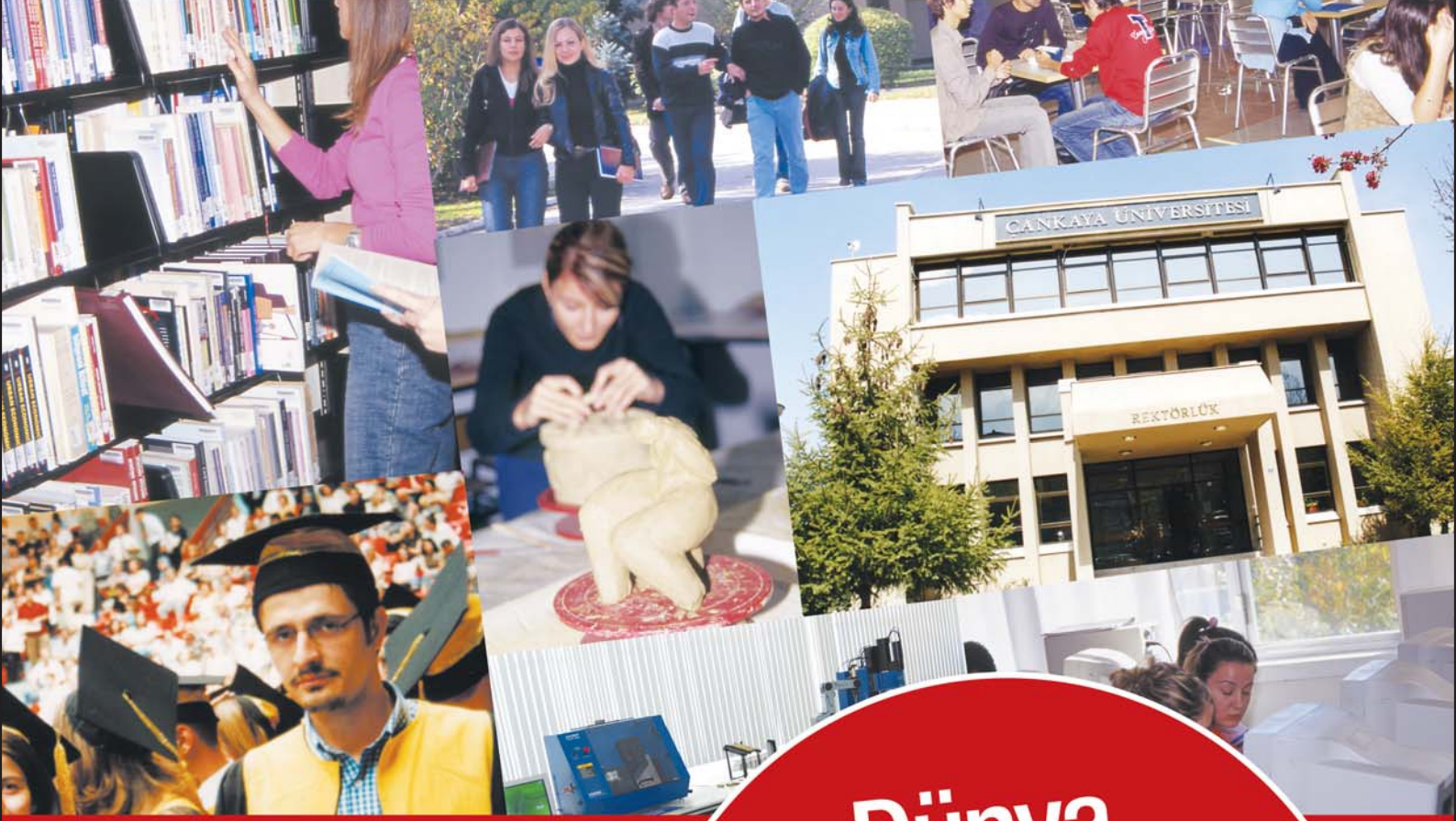

YENİ TCK

AB KOMİSYONU:
EVET, AMA...

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

Fakülte ve Bölümler

Fen-Edebiyat Fakültesi

İngiliz Dili ve Edebiyatı
İngiliz Dili ve Edebiyatı (Burslu)
Matematik-Bilgisayar
Matematik-Bilgisayar (Burslu)

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İktisat
İktisat (Burslu)
İşletme
İşletme (Burslu)
Uluslararası Ticaret
Uluslararası Ticaret (Burslu)
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (Burslu)

Hukuk Fakültesi

Hukuk
Hukuk (Burslu)

Mühendislik-Mimarlık Fakültesi

Bilgisayar Mühendisliği
Bilgisayar Mühendisliği (Burslu)
Endüstri Mühendisliği
Endüstri Mühendisliği (Burslu)
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği (Burslu)
İç Mimarlık

Çankaya Meslek Yüksekokulu

Uluslararası Ticaret Yönetimi

Dünya
Standartlarında
Kaliteli
Yükseköğretim
ve Eğitim

Çankaya Üniversitesi Rektörlüğü Tel : 0312 284 45 00
Öğretmenler Caddesi No:14 Faks: 0312 285 96 31
Yüzüncüyıl 06530 Balgat - Ankara webadmin@cankaya.edu.tr

w w w . c a n k a y a . e d u . t r

İçindekiler

Yeni Türk Ceza Kanunu Üzerine	3
AB Komisyonu: Evet, Ama... ..	15
Türk Bütçe Sisteminde Yeni Bir Uygulama	19
Vitray Sanatı	22
Vakıf Üniversiteleri ÖSS 1998 - 2004 Analizi	24
Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Turgut Önen	27
Mezun: Adnan Özgüner Erdursun	28
Bölüm: Bilgisayar Mühendisliği	30
Lig Başlarken	31
Şirket: Doğadan Gıda Ürünleri A.Ş.	33
Akademik Takvim	35
Haberler	37

Prof. Dr. Ziya AKTAŞ
Çankaya Üniversitesi Rektörü

Yeni Bir Yıla Başlarken

Size ilk defa Merhaba! deyişimin üstünden neredeyse bir yıl geçti. Başarılı bir akademik yılın ardından başarılı bir yeni yıl umut ve dileklerimizle yeni yıla başlıyoruz. Bu yılki üniversite giriş sınavları sonunda sekiz yüze yakın yeni gencimiz Üniversitemize katıldı. Bölümlerimizin çoğunun giriş taban puanlarında 50 hâttâ 60 puana kadar varabilen artışlar gerçekleşti. Bu sayımızda Basın ve Halkla İlişkiler Müdürümüz Yakup Sarıcan'ın yaptığı bir Analiz çalışmasını bulacaksınız. Yıllara Göre Doluluk Oranlarının 26. sayfada verilen 2004 yılı sonuçlarına baktığınız zaman mutlu olacaksınız. Orada Çankaya Üniversitesi dördüncü sırada gibi görünüyor. Ama, TOBB ETÜ gibi Çankaya Üniversitesinin üçte biri sayıda öğrenci alan, ücretini ödeyen öğrenciden daha çok öğrenciye burs veren ve TOBB'un parasal gücüne dayalı olarak yeni açılan bir üniversiteyi saymazsanız, diğer iki üniversite, Koç ve Sabancı ile Çankaya Üniversitesi'nin puanları aynı: %97. Aradaki fark sadece kesirlerde. Gördüğünüz gibi Üniversitemiz, Çankaya Üniversitesi, artık başa geçiyor...

Bu başarıda en büyük pay akademik ve idari personelimizin özverili çalışmalarıdır. Onlara ve bu çalışmalarımızda bize destek ve güven veren Mütevelli Heyetimiz Başkan ve üyelerine içten teşekkürü mutlu bir görev bilirim.

Bilgi ve Bilgi Toplumu sözcüklerini bizlerden sık sık duyuyorsunuz. Eğitim programlarımızda ve araştırma çalışmalarımızda da buna yer veriyoruz, daha çok yer vereceğiz. Çünkü bunlar, arasına katılacağımız Avrupa Birliği'nin ve tüm gelişmiş ülkelerin güncel konuları ve hedefleri. Bu bağlamda Avrupa Üniversiteler Birliği'ne üyelik için başvurduk. Nihai karar Ekim ayı, bu ay sonunda bize bildirilecek. AB'nin Erasmus Programı kapsamında öğretim elemanı değişimine bu yarı yılda, öğrenci değişimine de Bahar yarıyılında başlayacağız. AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi, ECTS) çalışmalarımızı bitirmek üzereyiz. Ekim ayı sonundan önce Ulusal Ajans'a gönderebileceğiz. Sadece AB üyesi ülkelerin üniversiteleri ile değil, çeşitli Amerikan üniversiteleri ile de öğrenci ve akademisyen değişimi ve ortak araştırma yapabilmek amacıyla ilişkiler kurmaya ve geliştirmeye çalışıyoruz.

Bir yandan derslerimizi ve akademik programlarımızı gözden geçirip, yeniden düzenlerken, diğer yandan da dersliklerimizi, laboratuvarlarımızı daha çağdaş, daha güncel bir hale getirmeye çalışıyoruz. İnanınız, Çankaya Üniversitesi'nde, yaptığımız işi en iyi yapmaya çalışmanın

yanında Yurdumuza ve Halkımıza yararlı olacak hizmetleri gözetmek de vizyon ve misyonumuzun önemli bir parçasıdır.

Eskişehir Yolu üzerindeki Karayolları Parkı'nın karşısına gelen alanda Üniversitemizin satın almış bulunduğu 288 dönüm arazinin yanında Hazine'den kiralamış olduğumuz 166 dönüm alanımız daha var. Böylece toplam 454 dönüm kampüs alanımız olmuştur. Kampüs alanı ile ilgili revizyon nazım imar plan teklifimiz Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Komisyonu tarafından onaylandıktan sonra Belediye Meclisi tarafından da uygun görülmüştür. Böylece, burada, mevcut yerleşkimizde bulunan 30 bin metrekare kullanım alanını 350 bin metrekare kullanım alanı olan bir kampusa dönüştürmek yönünde gerekli ve kararlı adımları atıyoruz. Bu çalışmalarını çok yakından izlediği ve hızlandırdığı için de Mütevelli Heyet Başkanımız Sayın Sıtkı ALP'e bir kere daha teşekkürlerimizi ve şükranlarımızı sunarım.

Geçtiğimiz dönem Üniversitemizin tüm fakülte ve bölümlerinde verilmekte olan derslerle ilgili değerlendirme formlarını tüm üniversitemizde uygulamaya başladık. Böylece öğrencilerimizin görüşlerini de akademik kararlarımıza yansıtmaya özen gösteriyoruz. Bir kurum ve kuruluşta Toplam Kalite Yönetimi dediğimiz çağdaş yönetim yaklaşımının özü bireyler arasındaki sevgi ve saygıyı yerleştirip sürdürmenin yanında, tüm kesimlerde çalışmakta olan bireylerin görüş ve önerilerine değer vermektir. Bizler Çankaya Üniversitesi'nde de bunu gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Üniversite yaşamı sadece ders değil; sadece ders olmamalı. Öğrencilerimizin dersle birlikte sanatla, sporla, sosyal olaylarla ve güncel konularla da ilgilenmelerini istiyor ve bekliyoruz. Üniversitemizdeki yirminin üzerindeki Öğrenci Topluluğu ile de onlara bu olanağı vermek istiyoruz. Bu amaçla Kültür Hizmetleri Birimini işler hale getiriyoruz. Ayrıca bir de Kariyer Planlama Birimimizi kurup, çalıştırmaya başladık.

Hepinizin Şeker Bayramını ve şimdiden Yeni Yılı'nı kutluyor, mutlu, sağlıklı ve başarılı bir akademik yeni yıl diliyorum.

Ziya Aktaş

Editörden...

Kamuoyunu uzun süre meşgul eden, herkes tarafından çok tartışılan ve Avrupa Birliği'nin İlerleme Raporunun olumlu çıkması için ön koşul olduğunu belirttiği yeni Türk Ceza Kanununu bu sayımızda kapak konusu olarak ele aldık. Yeni TCK, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Sosyolojisi ve Hukuk Felsefesi Anabilim Dalı Başkanı Dr. Mustafa Tören Yücel tarafından incelendi ve yorumlandı.

İkinci kapak konumuzu ise, Avrupa Birliği İlerleme Raporuna ayırdık. Hala üzerinde çok tartışılan bu raporu üniversitemiz Uluslararası Ticaret Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Nahit Töre yorumladı.

Bu sayımızda ayrıca, üniversitemizin İktisat Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Üstün Dikeç'in Türk Bütçe Sisteminde Yeni

Bir Uygulama: Analitik Bütçe Sınıflandırması, öğretim görevlisi Tekin Koçan'ın Vitray Sanatı makalelerine ve Vakıf Üniversiteleri ÖSS 1998 - 2004 Analizine yer verdik.

18. sayımızdan itibaren dergimizde yeptığımız yenilikler için çok olumlu eleştiriler aldık. Hem tasarım, hem de içerik anlamında dergimiz çok beğenildi. Bu da bizlere, siz değerli okurlarımıza sürekli olarak daha iyisini sunma şevki verdi. Dergimizi hep birlikte geliştirmeye devam edeceğiz.

Cumhuriyet ve Şeker Bayramınızı kutluyor, şimdiden iyi seneler diliyoruz.

Yakup Sarıcan

ysarican@cankaya.edu.tr

Mustafa T. YÜCEL, LLM, JSD
Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Hukuk Sosyolojisi ve Hukuk Felsefesi
Ana Bilim Dalı Başkanı

YENİ TÜRK CEZA KANUNU ÜZERİNE

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu üzerine mimari yapısı bakımından Birinci Kitabı'ndaki "Genel Hükümler"de yer alan düzenlemelere ait incelemeye bu özet yazımızda yer verilmiştir.

Kanunun "Temel İlkeler ve Tanımlar" bölümünün 1. maddesinde ceza kanununun amacına yer verilmiştir. Şöyle ki;

Ceza Kanununun amacı

MADDE 1- (1) Ceza Kanununun amacı, kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için, ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Metinde birden çok amaç yer almasına karşın tek amaçtan söz edilmesi, Türk dili ile uyumsuzluğu ötesinde ceza hukuku öğretisinde yer alan kavram paketlerine örneğin "hukuk devleti"ne yer verilmesine karşılık gelecek elli yıla damgasını vuracak yeni Kanunda özgün ve milli nitelikte yeni felsefi bir yaklaşımın yakalanmadığı belirtilebilir. Ceza hukukunda oluşan sağduyu da göz ardı edilmekte; suç yaratan ceza kanunu için amaç olarak suçların önlenmesine değinilmektedir. Bu amaç, ancak cezaların infazı hakkındaki kanunun amacı olabilir. Öte yandan, genelde ceza kanunlarında kasuistik olarak amaç sıralamasına yer verilmemektedir.

En temel soru, mevcut ceza hukukunun işleyişi üzerine ne türden dogmatik/ampirik-sosyolojik araştırmalar yeni bir Türk Ceza Kanununa işaret etmektedir. Sorun 4616 sayılı Af Kanunu ile 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunun gereği gibi uygulanmamasından kaynaklanan ve ceza yaptırımlarının etkisizliğine/adaletsizliğine ve bazı suç tanımlarına yeni bir format verme gereğine odaklanan kamuoyu tepkisi göz ardı edilerek, suç tanımlarını tümünden değiştiren total bir düzenlemeye gidilmesinin ne derece rasyonel olduğudur. Kanunda yer alan yaptırımlar sistemindeki hükümlerin, yazarın da katkıda bulunduğu

Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunla getirilen ilkeler doğrultusunda olduğu açıklıkla belirtilebilir. Yalnız soruna salt ceza kanunu (suçlar ve ceza yaptırımlarıyla) penceresinden bakmak ceza hukuku ile toplumsal normlar arasındaki ilişkiyi yadsımak olacaktır. Araştırmaların önerdiği üzere, kişilerin hukuka uyarlı davranış sergilemelerinde cezai yaptırım tehdidinin rolü az; buna karşın (1) hukuka karşı geldiklerinde buldukları sosyal grubun tepkisi ile (2) kişilerin kendilerini doğru şey yapmak isteyen ahlaki varlık olarak görmelerinin etkisi ise daha fazladır. Bu nedenle, soruna kriminolojik olduğu kadar ceza usul enstrümanlarıyla da yaklaşmak ve ultima-ratio ilkesine odaklanmak önem kazanmaktadır.

Bu konuda temel sorun, Ceza kanununun aşağıda belirtilen amaca etkili bir şekilde nasıl hizmet edebileceğidir? Bu etkinliğe işaret eden göstergeler nelerdir? Bu konuda yukarıda anılan tespit çalışmaları yapıldı mı? Böyle bir tespit yapılmadı ise, yeni bir dogmatik enstrümana gereksinme duyulmasını nasıl açıklayacaksınız? Yoksa yaratılmak istenilen bir illüzyon mu? Veya daha kesin çizgilerle ceza adaletinin şimdiye kadar yarattığı da bir illüzyon olup, toplum için yeni bir illüzyon yaratılarak eskisi ile ikame edilmesi mi amaçlanmaktadır? Diğer bir anlatımla yeni bir sosyal psikoloji oyunu mu sahnelenmek istenmektedir? Gerçekte kanunlar de facto etkinlik açısından, onlara uymamayı alışkanlık haline getirenlerin yüzüne beton gibi patlamalıdır; diğer bir anlatımla suç işleyen yakalanmalı, yakalanan mahkum olmalı, mahkum olan cezasını çekmelidir. Yeni kanunla bu işlev daha mı etkin bir şekilde yerine getirilebilecektir!?

T.C.K.'da yaptırımlara özgü benimsenen ilkelere değinilmemiş ise de, ceza bilimi bağlamında şu ilkelere yer verilmektedir:

1. Halkın korunması,
2. Suç faillerinin cezalandırılması: Yaptırımın suçlara uyarlı olmasının sağlanması (oranlılık ilkesi),
3. Potansiyel faillerin suç işlemekten kaçınmaları,

4. Suçluların bazı hallerde toplumdan uzaklaştırılarak yeni suç işlemekten alıkonulmaları (nötrleştirme/incapacitation),
5. Suçluların iyileştirilmesi kadar mağdur zararının giderilmesidir.

Ceza normları ile mahkemelere, belli koşullar yerine getirilmediğinde takip edecekleri eylemler vaz edilmektedir (örneğin hükmedilecek ceza yaptırımları). Bu nedenle, normların düzenlenmesinde anlaşılır olması/açıklık ilkesi de temel ilkeler arasında yer almalıdır. Fazlaca yorum gerektirici terim ve kavramlardan kaçınılması gerekirken, Kanunda bunun göz ardı edildiği görülmektedir.

Ceza hukukunun amacı; sulh ve güven içinde adil bir toplum olmak yolunda katkıda bulunmak üzere, bireye ve topluma ciddi zarar veren veya tehdit içeren davranışlara karşı (yasaklama ve yaptırımları içeren) normlar ve usullerle, dürüst yargılama ilkelerine uyarlık içinde uygun bir şekilde baş edebilmeyi sağlamaktır. Kanunda yeni bir kavram olan “bilinçli taksir” muhtemelen bu işlevi görecektir(!?).

Ceza sorumluluğunun şahsiliği

MADDE 20- (1) Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz. Kusur ilkesi Türk Ceza Hukukunun önemli bir unsurudur.

(2) Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.

Ceza sorumluluğu şahsidir demekle “şahsi” mi olmaktadır? Suçlunun ailesi ve yakınlarına vaki etki nedeniyle bu

varsayım geçerli değildir. Önemli olan alınacak sosyo-ekonomik tedbirlerle bu etkiyi olabildiğinde hükümlü kişiye indirmek siyaseti benimsenmelidir. Öte yandan, tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz mantığını da anlamak kolay değildir. Avrupa Birliği Hukuku ile Alman Hukukunda da bu yol benimsenmiş ve tüzel kişilere karşı cezai nitelik taşımayan para yaptırımları ön görülmüştür.

Ceza Siyasetinin Eleştirisi

Ülkelere özgü geliştirilen ceza siyaseti eleştiriden yoksun değildir. Örneğin, İngiltere’de ekseri bilginlerce, siyasetin insicamsız ve irrasyonel olduğu belirtilmiştir: King ve Morgan (1980) Hükümetin cezaevlerine bakış açısının bütünlükten ve eşgüdümünden yoksun olduğu eleştirisini getirirken, Rutherford (1984) cezaevi krizinin ana nedeni olarak; hürriyeti bağlayıcı cezaya başvuru konusunda, ana ilkelerin olmayışına değinmiş, Ashworth (1983) ceza siyasetinin gelişigüzel ve eşgüdümünden yoksun olduğu eleştirisini getirmiştir. Tarihsel analizlerde bulunan David Garland ve Victor Bailey (1987) ise ceza siyasetinin insicamsız olduğunu belirtmişlerdir. Aynı türde eleştiriler Türk ceza sistemi için de geçerlidir. 1965 yılına kadar süregelen sistemde cezaların ağırlığı ve zaman içerisinde (özellikle 1953 değişikliği ile) daha da ağırlaştırılması egemen olmuş (Gölçüklü); yasa koyucu, suçları “korkutma” yoluyla önlemek istemiştir (Lopez Rey). Penolojik gerçekler ise bu beklentinin sonuç vermediğini göstermektedir. Kanunda ağırlaşan yaptırımlar nedeniyle aynı ceza siyasetinin benimsendiği görülmektedir.

Adalet istatistiklerine göre, ceza adaleti sisteminde “faili meçhul dava” sayısı, zamanlaşımı ile düşme ve “aşınma” olgusunun kabarıklığı ile ceza adaleti mekanizmasının etkin olmadığı görülmektedir. Öte yandan sisteme giren iş yükü bakımından kolluk güçlerinin de facto filtreleme yapmaları aksine Cumhuriyet Savcılıkları evresinde “yeterli kanıt” ölçütü dışında eleme işlemine elveren enstrümanların olmayışı veya kolaycı yaklaşımla açılan kamu davaları

özellikle metropol ceza mahkemeleri iş yükünde enflasyona sebebiyet verdiğine ve sistemin hantallaştığına tanık olunmaktadır. Bu hantal sistemle en mükemmel ceza kanunu dahi istenilen etkinliğe kavuşamayacaktır.

Belli bir kanunun etkili olmamasının nedenleri arasında;

- Sosyal yaşam ve alanları hakkında bölük börtük bilgi sahibi olmak bu durum, adli kararlardaki isabetsizliğin olgusal belirsizlikten kaynaklanması gibi.
- Yasa koyucu tarafından kabul edilen olguların gerçek olgulardan farklı olabileceği hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Yasaları etkisiz yapan bu türden uyumsuzluklar, gözlemlerdeki hatalar veya yasa koyucunun elde ettiği bilginin seçiminden kaynaklanabilmektedir. Kuşkusuz, olgusal saptamadaki hatalar, hiçte istenilen türden değildir. Kuşkusuz, uygulamada, bu kusurlar dışlanamaz.

Bu düşünceler ışığında Yeni Türk Ceza Tasarılarının (1989/1997/2004) oluşturulması sürecinde yapılan tartışmaların niteliği düşündürücü gelmektedir. Bir örnek olarak hâkimlerce cezaların nasıl saptandığına (belirlendiğine) değinmek istiyorum.

Yürürlükteki TCK 29. maddenin son fıkrası ve 1997 yılı Tasarısındaki 79. madde düzenlemesi oldukça iyi formüle edilmiş iken, yenisini biçimlendirmenin mantığı algılanamamıştır. Temel cezanın saptanmasında yer alan faktörler arasında Fransa Ceza Kanunundaki “kamu düzenini sarsma derecesi”ne yer verilmediğinden, belli bir suçta, örneğin, “kapkaç” suç olgusundaki artış nedeniyle cezanın alt sınırı üstünde bir ceza verilemeyecektir. Bu sakıncayı gidermek üzere anılan fıkraya sekizinci faktör olarak “kamu düzenini sarma derecesi” (importance du trouble social) eklenmelidir.

Genelde cezaların, özelde “temel cezaların tespiti” konusu Komisyonlarda görüşülürken **cezanın amaçları** hakkında oldukça farklılık gösteren **felsefi görüşler** karşısında nasıl bir yol takip edilmesi gerektiği acaba tartışıldı mı?

Tartışılseydi, üyelerden bazılarınca, suçlunun hak ettiği cezayı görmesi (just desserts/ödetmeci ceza) -suçlu davranışın şiddeti itibariyle derecelendirilmesine dayalı yaklaşımın benimsenmesi istenecekti. Şimdiye dek suçların şiddet itibariyle derecelendirilmesine elveren rasyonel bir sistem üzerinde görüş birliğinin sağlanmadığı göz önüne alındığında ise, farklı suçların derecelendirilmesi hakkında Komisyon üyelerinin farklı görüş sahibi olması kaçınılmaz olacaktır. Komisyonun diğer üyelerince önleme modelinin (deterrence) kullanılması dile getirildiğinde ise, bu yaklaşıma özgü esaslı sorunların olduğu; değişik ceza yaptırımları ile suçların önlenmesini ilişkilendiren ampirik kanıtlar olmadığı gibi Komisyon üyelerinin, önlemenin cezalandırmanın amaçlarını sağlayabileceği konusunda görüş birliğine varması ihtimali de çok zayıf olacaktır. Öte yandan, önlemeye dayalı yaklaşımın “hak ettiği cezayı alması” yaklaşımından daha geçerli olacağı da henüz kesinlik kazanmamıştır. İşte bu belirsizlikler ortamında, hükmedilen cezalarda haklı görülemeyecek türde farklılıkları gidermek üzere bir görüş birliği ve rasyonelliğe elverecek bir sistem getirilemeyeceğinden mevcut uygulamayı yasallaştırma yoluna başvurulmuştur, kanısındayım. Mevcudu korumak yerine rasyonel bir sistem oluşturma yolu seçilemez miydi? Yapmak isteseler de, acaba bunu normlaştırabilme ve aynı ölçüde uygulayabilme olanağı olacak mıydı? Şimdi yukarıda da değinilen cezanın amaçlarını bir kere daha yenileyelim: Cezanın amaçlarından önleme, nötrleştirme, iyileştirme ve hak ettiği cezayı vermeden ilk üçü açıkça yararçı nitelikte gelecekteki işlenecek suçları önlemeyi hedeflerken; geçmişte işlenmiş bir eyleme hak edilen cezanın verilmesi, gelecekteki suçları önleyip önlemeyeceğine bakılmaksızın bizatihi değerli bir son olarak görülmektedir. Geleneksel uygulama bu dört amacın her birini göz önüne alan bir ceza yaptırımı oluşturulmasıdır. Gerçek ise şudur, yaptırıma özgü - gelecekteki suçlardan arınmaya yönelik yararçı- alternatif amaçların, suçlunun hak ettiği cezayı görmesi amacı ile uyumlaştırılmayacağıdır.

Cezanın bireyselleştirilmesi sürecindeki adli takdirin sadece ceza mekanizmasında katı genel hukuk kurallarınca

mümkün olan dereceden fazla suçlular arasında ayırım oluşturabilme girişimi olarak algılanmalıdır. Ne var ki, Kanunda bu kavramın dejenere edildiğine tanık olunmaktadır.

Cezalar gibi güvenlik tedbirleri de Kanunda şöyle sıralanmıştır:

- Bir akıl hastanesinde tedavi altına alınma,
- Alkol veya uyuşturucu bağımlılar merkezinde zorunlu tedavi,
- Davranış gözetimi,
- Sürücü ehliyetinin geri alınması,
- Bir mesleğin icrasından men.

Kanunda yer alan kişilere özgü bu iyileştirme ve güvenlik tedbirleri iki gruba ayrılmaktadır:

- 1) Hürriyeti bağlayıcı ceza ile hükmedilen güvenlik tedbirleri,
- 2) Hürriyeti bağlayıcı ceza olmaksızın hükmedilen güvenlik tedbirleridir.

Güvenlik tedbirleri açısından endeterminan bir süre konması insan hakları açısından sakıncalı görülmekte; buna ait düzenlemelerin ileride Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi riski oluşmaktadır.

Akil hastalığı

MADDE 32- (1) Akil hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan (Alman Ceza Kanununda hareket etme kabiliyetine sahip bulunmayan bir kimse) kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükümlenir.

Akil hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

MADDE 58- (1). Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl

hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.

Bu fıkrada görüleceği üzere, güvenlik tedbirinin süresi açısından asgari bir süre öngörülmemesi toplum açısından riskli bir düzenleme görünümündedir. Unutulmamalıdır ki, bu kapsamdaki bir şizofrenin sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığı veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine ertesi gün mahkemece salıverilmesi mümkün olmaktadır. İngiltere’de kurula ismi verilen M’Naughten, akıl hastanesindeki yirminci yılında öldü. Gerçekte, akıl hastalarının tedavi merkezlerinde hiç kimseye tehlikeli olmayacağı belirleninceye kadar kurumda kalması benimsenerek, tehlikenin önemli derecede azalması halinde salıverilme olasılığı kanunda yer almamalıydı. Önerdiğimiz yaklaşım benimsendiğinde, güvenli akıl hastanesinde kalış süresi bazılarının müebbet olabilecektir. Azaltılmış cezai sorumluluk bakımından getirilen düzenleme ise şöyledir:

(2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye (Alman Ceza Kanununda **ehemmiyetli derecede azalmışsa**), ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi beş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir.

Özetle, ceza kanunlarının toplumu koruma işlevi, cezaların genel önleme etkisinden çok akıl hastalığı veya zayıflığı sebebiyle ceza sorumluluğu tamamen veya kısmen kaldırılacak suç faillerine uygulanacak yaptırımın özel önleme etkisi şeklinde kendini göstermektedir. Bu bağlamda, şimdiki dek açılımı yapılan teorik/normatif yaklaşım sorgulanarak, gerçekte sanığın suçu işleyip işlemediği/suçlu olup olmadığı saptanarak; bu saptama sonrası yaptırım ve tedavi türünün (akıl hastanesi mi, cezaevi mi, yoksa her ikisinin birlikte olacağı) belirlenmesi yaklaşımı özellikle ülkemize özgü çoğu sorunları giderebilecek nitelikte görülmektedir.

Kanunda, alkol ve uyuşturucu madde bağımlıları için iyileştirme ve güvenlik tedbiri olarak “zorunlu tedavi” ön görülmüştür. Kanunun 58. madde (7). bendine göre “Suç işleyen alkol veya uyuşturucu madde bağımlısı kişilerin, güvenlik tedbiri olarak, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılarına özgü sağlık kuruluşunda tedavi altına alınmasına karar verilir. Bu kişilerin tedavisi, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığından kurtulmalarına kadar devam eder”. Bu tür tretmanın yalnızca kurumla sınırlandırılmayıp; gözetimli ayakta tedavi de (ambulatory tretmanı) içermesi; sürenin akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirinde olduğu gibi gayri muayyen süreli olması karşısında süistimali önleyici nitelikte güvencelere kavuşturulması gerekmektedir.

Ceza Yaptırımlarında Farklılık

Ceza yaptırımları uygulaması ile hükmedilen hürriyeti bağlayıcı ceza süresi bakımından ülkeler arasında farklılıklar olduğu gibi, aynı ülkedeki mahkemeler arasında da farklılıklara tanık olunmaktadır. Bu tür ülke içi karşılaştırmalar; Kanada, Avustralya, ABD, İngiltere ile Türkiye için yapılmış olup; İngiltere’de otuz sulh ceza mahkemesini kapsayan çalışmada; bir mahkemenin, önüne gelen suçluların yüzde 46’sını para cezasına mahkum ettiği, diğerinde para cezası uygulamasının yüzde 76’ya ulaştığı; hürriyeti bağlayıcı ceza uygulamasında ise, mahkemeler arasındaki değişimin yüzde 3 ile yüzde 19 arasında olduğu saptanmıştır. Ne var ki, anılan mahkemeler- de yıllar itibariyle bir değişime tanık olunmamıştır. Türkiye’de ceza uygulaması bakımından mahkemeler arasında görülen farklılığa ise, özellikle kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaya seçenek ceza ve tedbirlerin uygulanmasında tanık olunmuştur.

Para cezası Avrupa’da en popüler bir yaptırım olup; Almanya, Avusturya, Finlandiya ve İngiltere’de tüm yaptırımların yüzde 70’inden fazlası para cezalarından oluşmaktadır.

Toplumda işlenen suçlar bakımından sabıkalı kişilerin

büyük bir pay oluşturdukları yadsınamaz. Nitekim, Almanya’da adli sicil veri tabanı üzerinde yapılan bir araştırmada, 1980 yılı içinde adli sicil kaydı oluşturulan hükümlülerden yüzde 53.2’sinin 1981-1985 döneminde bir kaydının daha olduğu ve bunların yüzde 17.8’inin para cezasına, yüzde 35.4’ünün ise hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edildikleri saptanmıştır (Karl-Heinz Gross). 1 Haziran 2000 tarihi itibariyle ülkemiz Adli Sicil veri tabanı taramasında 1994 yılında hakkında ceza fişi oluşturulan 480.289 hükümlüden yüzde 19.5’ inin (94.074) 1994-1999 yıllarında birden çok suç işlediği ve ortalama suç sayısının 2 olduğu saptanmış; bunların yüzde 6.7’si hapis ve para cezasına, yüzde 52.6’sı para cezasına ve yüzde 40.5’i de hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edildiği görülmüştür. Bu veriler de göstermektedir ki, zorunlu olmadıkça hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedilmemelidir. Bu penolojik gerçeğe karşın tarihsel bir karşılaştırma yapmak üzere ceza kanunundaki yaptırımların sayısal konumu bakımından aşağıdaki tabloya bakıldığında 5237 sayılı Kanunda hapis cezalarında artış; para cezasında azalma görülmektedir.

Yaptırım Türü	1965	%	1995	%	2004	%
Hapis	340	70.08	353	70.83	284	77.6
Ağır Hapis	160		163		25	
Müebbet ağır hapis	13		16		18	
İdam	38	5.19	16	2.133	-	-
Para cezası	181	24.75	203	27.03	94	22.4

Yaptırımlara Özgü Alt ve Üst Sınırlar

Kanunda özel hükümler bölümünde yer alan suçlar bakımından yaptırımlara özgü alt ve üst sınırlara yer verilmiştir. Cezaların alt ve üst sınırları yaptırımın bireyselleştirilmesine olanak vermek üzere düzenlenmiş olup; yurttan işlenen suçların artış göstermesine karşısında temel cezanın artırılmasına olanak veren bu düzenlemede alt-üst sınır arasındaki aralığın niceliği bakımından Kanuna bakıldığında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 yıllık farkların olduğu görülmektedir. Suçların toplumsal risk ve ciddiyet

farklılıkları nedeniyle yaptırımsal farklılıkları doğal ise de, her suçta özgü yaptırımın alt-üst sınırları arasındaki makasta beliren ve görünüşte mantıklı bir açıklaması olmayan bu yaklaşım bir eleştiri odağı oluşturmaktadır. Örneğin bir suç için ön görülen iki yıllık alt sınır ile onbeş yıllık üst sınır mantıklı açıdan bir çelişkinin ifadesi olmaktadır. Öte yandan altı aya..., bir yıla..., iki yıla..., onbeş yıla kadar şeklinde ön görülen yaptırımlarda belirlemelerin nasıl saptanabileceği de karanlıkta kalmaktadır. Bu durumda hükmedilen ceza yaptırımlarındaki eşitsizlik kaçınılmaz olacaktır. Bu düzenlemedeki çarpıklığı sergilemek üzere Kanunda özel hükümlerde yer alan suçlara ait ay/yıl olarak yaptırım dilimleri dağılımı ile özel hükümlerde kaç kez yer aldığına ait ayrıntılı tablolara aşağıda yer verilmiştir.

Min. Maks.	Kaç kez	Aralığı
1-2	3	1
1-3	31	2
1-4	6	3
1-5	10	4
1-6	5	5
2-4	9	2
2-5	20	3
2-6	1	4
2-7	4	5
2-8	1	6
2-12	1	10
2-15	1	13
3-5	4	2
3-6	7	3
3-7	4	4
3-8	11	5
3-10	4	7
3-12	1	9
3-15	1	12
4-7	1	3
4-8	2	4

4-10	4	6
4-12	1	8
5-9	2	4
5-10	11	5
5-12	5	7
5-15	5	10
6-10	4	4
6-12	4	6
7-12	2	5
8-12	5	4
8-15	5	7
10-15	10	5
10-20	1	10
12-16	2	4
15-20	5	5
15-24	1	9
20-25	1	5
20-30	1	10
24-30	2	6

Tabloda alt-üst hadler arasındaki makasın büyük olduğu sütunlar **bold**'lu olarak gösterilmiştir.

Min.- Maks.	Kaç kez	Aralığı ay	1a.-1y	3	11
			1a-2y	1	23
1-3	1	2	2-6 a	4	4
1-6	3	5	2a-1y	6	10
			3a-1y	15	9
			3a-2y	7	21

4a-1y	2	8
4a-3y	2	32
6a-1y	8	6
6a-2y	28	18
6a-5y	1	54
9a-3y	1	27

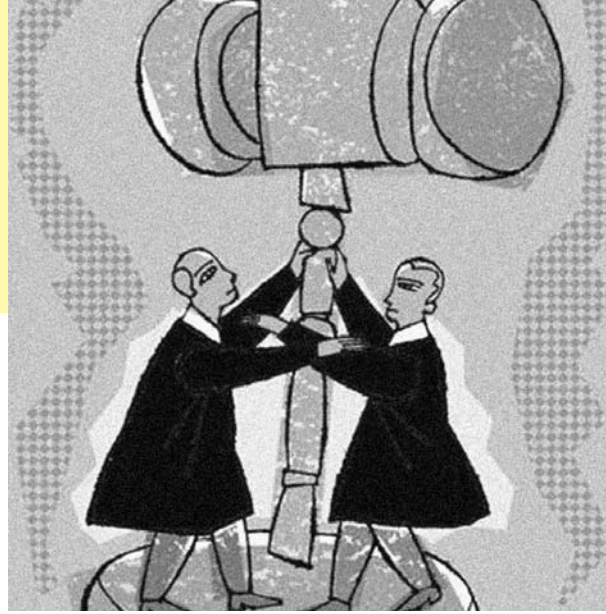
2	44
3	34
4	30
7	14
6	11
10	8
1	3
9	2
12	1
13	1
8	1

Dilim/aralık genişliğine göre yoğunluk dağılımı

Aralık genişliği (yıl)	Kanunda kaç kez yer aldığı
5	48

Öte yandan Md. 190'da yer alan "...on yıldan az olmamalı" ve keza "on beş yıla kadar..." ile Md. 170'te "Etkin Pişmanlıktaki 1/3- 2/3 ve Yağma'daki 1/6-1/3 aralığındaki oranı saptarken referans değer ne olacağı belli olmadığından uygulamada, yaptırımda farklılıklar, eşitsizlikler kaçınılmaz olmaktadır. Bu durumda cezaların suça göre değil, hakime göre değiştiği kanısı suçlular arasında oluşmakta ve ceza adaleti sistemine olan güven duygusu zayıflamaktadır.

Bu dilimlerin saptanmasında bilimsel bir tabanın olması gerekir; en azından belli derecede verilen zararın boyutu (ihlal edilen menfaat/yarar) ile suçlunun sorumluluk derecesine (kasten öldüren veya yaralayan sanık taksirle aynı eylemlerde bulunandan daha ağır şekilde cezalandırmayı beklemesi) göre verilecek bir ağırlık puanı esas alınabilir.

Sorumuz şöyle ki, Yasama Meclisi bu saptama işleminde hangi ölçütleri kullandı? Hâkimin takdirine bırakılan ve fakat referanstan yoksun bir düzenlemede şöyledir:

Malın değerinin az olması

MADDE 147- (1) *Hırsızlık suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.*

Yağmadakinin aksine burada malın değeri az olması halinde ne kadar indirim yapılacağı belirtilmemiştir. Öte yandan, malın değeri az olduğunda ilk soruşturma evresinde C. Savcılığınca takipsizlik kararı verilmesi dava ekonomisi açısından gerekli bir tedbir olarak belirmektedir. Nitekim mevcut ceza usulü kanununda buna yer verilmektedir.

Madde 152(2) *Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.*

Değer konusunda Yargıtay daireleri arasındaki yukarıda anılan farklılığı gidermek açısından ölçüye bir standart getirilmemesi bir sakınca olarak belirmektedir.

Ceza yaptırımları arasında yer alan etkili bir yaptırım türü de para cezasıdır. Bu yaptırımın kişinin mali durumuna uyarlı bir etkinlikte hükmedilmesini sağlamak, zengin ve fakir açısından oranlı ve adil bir yoksunluk sağlamak üzere günlük para cezası Kanunda hükme bağlanmıştır. Şöyle ki;

Günlük para cezası

MADDE 52- (1) *Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz (StGB, Section 40-beş- üçyüzaltmış) günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.*

5-730 gün aralığı çok fazladır. Gün sayısı 1-120 olabilir; yalnız sanık birden çok suçtan yargılandığında yukarı sınır

180 güne çıkartılabilir. Ne var ki, özel hükümler kapsamında suçlara özgü yaptırımlarda “Bin gün, bin beş yüz gün, iki bin gün, üç bin gün, beş bin gün, on bin gün, yirmi bin gün ile on bin güne kadar...” ölçüler ön görülmüştür. Soru, bu saptamaların mantığı var mıdır? Günlük miktar ne ye göre saptanacaktır? Bu saptamada yer alacak ekonomik ve şahsi parametreler nelerdir? Nasıl saptanacak? Hâkiminin takdirine mi bırakılacak? Bırakılmayacaksa bunu saptamak için özel bir değerlendirme birimine ihtiyaç olmayacak mı? Denetimli erteleme kurumunda olduğu gibi etkili bir uygulamanın gerektirdiği örgütlenmenin parasal tutarı hesaplandı mı? Yoksa istim arkadan gelir düşüncesiyle Batı’da 100 yıl önce uygulamaya koyulan kurumları fantezi olarak yasallaştırmak ötesinde bir işlevi olmayacağı göz ardı mı edilmektedir. Yok eğer, mali durum (net geliri) bakımından kişinin beyanına itibar edilecekse, Finlandiya ceza kanununda olduğu gibi yanlış bir beyana özgü “özel bir suç” oluşmaya gerek yok mu? Bu konuya ilişkin Kanundaki normatif düzenleme aşağıda sergilenmektedir:

(2) *En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı adli para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilir (StGB’de 2 DM-10.000 DM). Yasa da bu miktarın enflasyona artışı için bir düzenleme getirilmediği görülmektedir!*

(3) *Kararda, adli para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.*

(4) *Hâkim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde bulundurarak, kişiye adli para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödemesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yıl geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi hâlinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.*

Kanunda suçlara özgü günlük para cezalarının dağılım ve aralığı ise şöyledir:

1000 gün-2000 gün
3000 gün-5000 gün
10.000 gün-15.000 gün
20.000 gün -

328. madde de ise minimum yer verilmeyip, 10.000 güne kadar olacağı hükme bağlanmıştır.

Bu sayısal görünümeler oldukça abartılı olup; yukarıda belirtildiği üzere makul bir hadde çekilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, (suçlunun mali durumuna göre) günlük para cezası Avrupa orijinli gözükmekte ise de, eski Türk Ceza uygulamasına hiçte yabancı değildir. Osmanlı'da gani, orta halli, fakir ve çok fakir diye yapılan sınıflandırmaya göre para cezası için belirlenen oranlar ise 4:3:2 veya 8:4:2:1 veya 10:5:3 v.s. idi. Anılan para cezasındaki karanlık delik, sanığın mali durumunun gerçekçi olarak saptanmasıdır.

Yukarıdaki düzenleme bağlamında hâkim para cezasına hükmederken (birincisi, para cezasına esas olacak gün sayısını; ikincisi, bir günlük birim için para cezası miktarını; ve üçüncüsü, mehil, taksit sayısı ile taksitte ödenecek miktarına ait olmak üzere) üç evreli bir takdir kullanacaktır. Ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceği Kanunda belirtilmişse de, yöntemine işaret edilmemiştir. Bu konuda Cezaların İnfazı Hakkındaki 647 sayılı Kanunun 5. madde hükmü ile kırk yıllık uygulamasına ilişkin içtihat birikimi ile Kanunun referans kaynaklarından StGB Section 43'teki ".....Bir günlük birim para cezasına, bir günlük hürriyeti bağlayıcı ceza tekabül eder" hükmü göz ardı edilmiş bulunmaktadır.

Toplumlarda suç ve ceza anlayışının daha nesnel ve daha insancıl doğrultuda gelişmesi çağımızda "uygar" nitelemesinin başlıca şartı olmuştur. G.B. Shaw'un söylediği gibi; "Bir insanı cezalandırmak için ona kötülük etmeniz gerekir. Eğer, onu düzeltmek istiyorsanız onun gelişmesine

yardım etmelisiniz. Ve insanlar kendilerine kötülük edildiğinde gelişemezler".

Cezaların şiddeti bağlamında pratikte göz önünde tutulması gereken bir sonuçta, oldukça ağır cezaların yasalarda yer alması halinde, hâkimlerin bu tür yaptırımlara hükmetme olgusunda bir azalma (discriminalisation) görülmesidir. Çoğu değerlendirme çalışmalarının belgediği diğer bir gerçekte, genç suçlulara hükmedilen ağır cezaların, mükerrirlik oranları üzerinde aksi etki yaptığı merkezindedir.

Diğer bir sonuçta, Batı dünyasında suç oranı ile hükmedilen cezaların şiddeti arasında kesinlikle nedensel bir ilişkisi olmadığı gibi ikisi arasında saptanabilir bir ilişki de olmadığıdır.

Hapis cezasının ertelenmesi

MADDE 51- (1) *İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir (StGB, Section 56). Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada on sekiz yaşını doldurmamış veya altmış beş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından, üç yıldır. Ancak, erteleme kararının verilebilmesi için, kişinin;*

a) *Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması,*

b) *Suçtu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması gerekir.*

(2) *Cezanın ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulabilir. Bu durumda, koşul gerçekleşinceye kadar cezanın infaz kurumunda çektirilmesine devam edilir. Koşulun yerine getirilmesi halinde, hakim kararıyla hükümlü infaz kurumundan derhal salıverilir.*

Hapis ve ertelemeyi içeren bu yaptırım türü, zararın tamamen giderilmesine yönelik mağdur eksenli çok önemli bir

yeniliktir. Yalnız, bunu salt zararın giderilmesi amacına inhisar etmek yerine, gerektiğinde, özel önleme amaçlı olarak kullanılmasına elverecek şekilde düzenlenmesi daha yerinde olurdu.

(3) Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Bu sürenin alt sınırı, mahkum olunan ceza süresinden az olamaz.

(4) Denetim süresi içinde;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) On sekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesine mahkemece karar verilebilir.

(5) Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklardan kurtulmasını ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya nezdinde çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hakime verir.

(6) Mahkeme, hükümlünün kişiliğini ve sosyal durumunu göz önünde bulundurarak, denetim süresinin herhangi bir yükümlülük belirlemeden veya uzman kişi görevlendirmeden geçirilmesine de karar verebilir.

(7) Hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklerle, hâkimin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi halinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir.

Bu fıkroda hâkime geniş bir takdir verilmektedir. Neye göre kısmen ve neye göre tamamen çektirilmesine karar verileceği konusunda referanslara yer verilmediği ve salt uzmanın (periyodik) raporlarına dayalı olacağı için, uzmanın niteliği önem kazanmaktadır. Öte yandan, “Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir” normu, bu kurumun (probation) uzun süre uygulanamayacağı işaretini vermektedir.

(8) Denetim süresi yükümlülüklerle uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

Bu fıkroda sözü edilen “iyi hal” kararı hangi ölçütlere göre saptanacaktır? Denetim uzmanının yargısı mı esas alınacaktır, sorularının yanıtı belirlenmelidir.

Yukarıda fıkralara ilişkin olarak yapılan kısa açıklamalar sonrası kurumunun esasına bakıldığında; denetimli erteleme (probation) koşullu olması, suçluların serbesti içerisinde topluma yeniden intibakı için isabetli bir kurum olarak belirlenmektedir. Bu kurum ceza mahkemelerinde görülen bir hizmet olup, hükümlülüğü saptanan kişi hakkında psiko-sosyal bir anket yapılmasını ve yararlandırılacak hükümlünün toplumda denetimi ile tabi olacağı hürriyetin koşullarını içermektedir. Suçlu hakkında yapılan anket, suçlunun öz geçmişi ile karakteri hakkında bilgi toplamayı amaç edinmekte; uzmanın rapor sonucunda vardığı teşhis yargısı hakime hükmedeceği yaptırımın seçiminde yararlı olacağı gibi hapis cezasına mahkumiyet halinde kurumsal tretman için yararlı bir referans olabilir.

Sistemdeki sanık/hükümlü sayısı göz önüne alınarak probation’un etkili bir uygulamaya kavuşabilmesi için aşağıdaki öğelerin gerçekleşmesi gereklidir:

1. Rasyonel bir hukuki çerçeve,
2. Ceza yaptırımının anketeye dayalı olarak hükümlününün,
3. Hükümlülerin denetimi konusunda rasyonel ilkeler,
4. Nitelikli bir örgütlenme.

Bu öğeler doğrultusunda probation hizmetlerinin ekonomik kazanımları yanında yüksek bir işletim bedeli olacağı unutulmamalıdır. Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunu ile ön görülmesine karşın şimdiye dek gerçekleştirilmemesi karşısında bu konuda iyimser olmadığını belirtmek isterim.

Tehlike Hali-Suç İşleme İhtimali

Toplumda işlenen suçların büyük bir yüzdesinin sabıkalı hükümlüler tarafından işlenmesi göz önüne alınarak mükerrirlik olgusunun önemi yadsınamaz. Bu konuya ait Kanundaki düzenleme şöyledir:

Madde 59(1) Önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesi halinde, tekrerrür hükümleri uygulanır. Bunun için cezanın infaz edilmiş olması gerekmez.

(2) Tekerrür hükümleri, önceden işlenen suçtan dolayı, a) Beş yıldan fazla süreyle hapis cezasına mahkûmiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren beş yıl, b) Beş yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûmiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren üç yıl, geçtikten sonra işlenen suçlar dolayısıyla uygulanmaz.

Yukarıdaki a ve b bentlerinde beş yıl/üç yıl ayrımındaki kriminolojik gerekçesinin ne olduğu anlaşılmalıdır. Bu sürenin, her hükümlü için üç yıl ön görülmesi isabetli olacaktır. Üç yıl suç işlemeyen varlığını sürdürmesi, sabıkalı hükümlü için yeterli görülmelidir.

(3) Tekerrür halinde, sonraki suça ilişkin kanun maddesinde seçimsizlik olarak hapis cezası ile adli para cezası öngörülmüşse, hapis cezasına hükümlenir.

Birinci fıkrada tekrerrür hükmünün uygulanması için “cezanın infaz edilmiş olması gerekmez” denilmesine karşın, bu fıkrada takdirin kaldırılarak yasama organınca ceza

saptanması, cezaların bireyselleştirilmesi ilkesine oldukça aykırı gelmektedir.

(4) Kastlı suçlarla taksirli suçlar ve sırf askeri suçlarla diğer suçlar arasında tekrerrür hükümleri uygulanmaz. Kasten öldürme, kasten yaralama, yağma, dolandırıcılık, uyuşturucu madde imal ve ticareti ile para ve kıymetli damgada sahtecilik suçları hariç olmak üzere; yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler tekrerrüre esas olmaz.

Hariç tutulan suçlar arasında, sapıklık derecesindeki cinsel suçlara yer verilmemesi isabetli olmamıştır.

(6) Tekerrür halinde hükümlenilen ceza, mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilir. Ayrıca, mükerrir hakkında cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır.

Yeni bir yaptırım türü kavramına tanık olduğumuz bu fıkrada, sözü edilen denetimli serbestlik tedbiri (parole) şartlı salıverilme sırasında mı, yoksa bihakkın tahliye sonrası mı söz konusu olacaktır? Birinci soruya olumlu yanıt verildiğinde, bu tedbire infaz hakimliğince karar verilmesinin yerinde olacağı; yok eğer, ikinci soru bağlamında bir tedbir ise bunun hükmüyle birlikte olması için kanunilik ilkesi uyarınca düzenlenmesi gerekmektedir. Nitekim, aşağıdaki fıkra hükmünde ikinci yolun seçildiği görülmektedir.

(7) Mahkûmiyet kararında, hükümlü hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanacağı belirtilir.

(9) Mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin, itiyadi suçlu, suçu meslek edinen kişi veya örgüt mensubu suçlu hakkında da uygulanmasına hükmedilir.

Hiç kuşkusuz, bu gruptakiler tehlikelilik açısından önem arz ettikleri için öncelikle bunlar hakkında “denetimli serbest tedbiri”ne başvurulmasının kesin buyuru olarak düzenlenmesinde isabet olduğu düşünülmekle beraber

işlenmekte olan suçun ciddiyeti ve suçlunun kişilik profili göz önüne alınmaksızın bu sıfattaki her hükümlünün bu rejime tabi tutulmasının kriminolojik geçerliliği olmadığı gibi, Kanunda ön görülmesi gerekli uzman raporu ihtiyacı ile tutarsızlık içerisinde. Nitekim, Kanada ceza sistemine göre “tehlikeli suçlu” şöyle düzenlenmiştir:

Kişilere karşı zarar verici şiddet eylemlerinde bulunanlardan

- Müessir fiil veya öldürücü davranış biçimini itiyat edinenler,
- Cinsel dürtülerini kontrol edemeyenlerin zarar verme olasılığı,
- İşlediği suç o derece “vahşice” ki, gelecekte davranışını kontrol etmesinin olasılık dışı olması.

Öte yandan, tehlikeli suçlular bakımından, tahliye sonrası denetimli serbesti rejimin hükümlüyle beraber saptanması ön görülmesine karşın, bu konuda azami bir süreye Kanunda yer verilmemesi, kanunilik ilkesine aykırı bulunmaktadır. Bu düzenlemeler toplumun korunması amacıyla tasarlanmış gözüküyorsa da, biçimsellik ötesinde bir yarara hizmet etmesi konusunda ciddi kuşku yarattığını belirtmek isterim.

Tehlike hali-suç işleme ihtimaline anlamlı bir boyut kazandırmak amacıyla konunun ayrıntılı olarak irdelenmesinde yarar görülmüştür. Psikiyatri uzmanları ve kriminologlarca, geniş kapsamlı araştırmalara dayalı olarak kabul edilen husus, failerin yeniden suç işlemesini tahmin edebilmenin yüksek derecede kesinlikten yoksun olduğudur. Dünya Sağlık Teşkilatı(WHO) koordinatörlüğünde gerçekleştirilen bir projede altı ülkeye ait verilere dayalı olarak varılan sonuçta, "tehlikelilik haline ilişkin tahminlerde bulunacak uzman kişiler arasındaki görüş birliği derecesinin düşük olduğu; psikiyatri uzmanları arasındaki bu uyum derecesinin ise psikiyatri uzmanı olmayan kişiler arasındakilere göre yüksek bulunmadığıdır." Nitekim, haklarında tahmin işlemi yapılan kişilerin dörtte üçü bakımından yüzde 50'sinden daha az bir miktarda mutabakat sağlanabilmiştir. Bu durumda sağlıklı bir tahmin

yapabilme yüzdesi hiçte yüksek değildir.

Sonuç

Suçlarda artış veya hukukta/yargılamada tıkanma olduğunda elimizde tek çare şu müthiş sözdür : “Daha fazlası”. Nitekim, bazı suç türlerinde artış görüldüğünde cezaları ağırlaştırıyoruz; davalar arttığında mahkeme/hâkim sayısını artırıyoruz; cezaevleri nüfusu arttığında yeni cezaevleri inşa ediyoruz; tıpkı yollarımız kalabalıklaştığında, daha fazla yol/alt geçit inşa edilmesi; kentlerimizde güvenlik sorun haline geldiğinde, daha fazla sayıda kolluk gücü için çağrı yapılması gibi.

Ne var ki, “daha fazlası” şimdiye dek sorunu çözmedi. Asıl sorun mahkeme değil adalettir ve bu adaletin de yalnızca Adalet Bakanlığı'nda olmadığı bilinmelidir. Yine güvenlikte sorun, kolluk görevli sayısı değil güvenliktir.

Ceza adaleti sistem analizinin belgelediği beraat, düşme (aşınma) ve adli yanılma oranlarındaki çarpıcı oranlar kalite açısından patolojik bir görüntü sergilemektedir. Bu istatistik görüntünün yıllarca süregelmeye karşın Adalet Bakanlığı ve Yüksek Yargıda gerekli irade tezahürüne tanık olunamadı. Öte yandan, Beş Yıllık Kalkınma Plan Stratejileri ve yıllık kalkınma programlarında şimdiye dek beraat/düşme/adli yanılma için bir oran hedeflendiğine tanık olamadım. Halkta bilinç yaratılmadığı için demokratik sistem de gerekli değişimi sağlayamadı. İşin trajik yanı ceza işlerinde Yargıtay Ceza Dairelerince verilen bozma kararlarındaki oranı yüzde 40 gözükmekte ise de, Yargıtay Başsavcısı Nuri Ok bu oranın gerçekte yüzde 70 civarında olduğunu belirtmektedir. Ceza adaleti sisteminde “her şey sanki suçluları korumaya yöneliktir”. Sistemde mağdurlar açısından büyük bir

haksızlık ve dengesizliğe tanık olunmaktadır. Bu durum isimlendirme açısından Batı dünyasında daha da belirgin olmaktadır: Ceza adaleti “criminal justice” (yoksa victim justice değil) olarak adlandırılmaktadır. Mevcut adli süreç “mağdur”u daha da mağdurlaştırılmaktadır; nerede ise mağdur suçlu konumuna getirilmektedir. Hüküm giyen suçlu eğitilmekte, çalıştırılmakta/psikiyatrik tedaviye tabi tutulabilmekte; kendilerine “af” sağlamak üzere kader kurbanı etiketi yapıştırılmakta; aflatla salıverilenler, özellikle cinsel sapıklar yeni kurbanlara doğru yelken açmaktadırlar. Kanunda psiko-sosyal anketlerle suçluların öz geçmişlerinin profili çıkarılırken, mağdurlara ne olduğu konusunda hiç bir araştırma yapılmıyor. Cinayete kurban gidenler, sanki “temizlendiler”. Onlar mağdur potansiyelli kişilerdi; cinayet olmasa başka bir nedenle X olacaktıydı-belki de yolda yürürken kafalarına bir saksı düşerek veya geceleyin evlerine giren bir kamyonla can vereceklerdi. Öte yandan, zamanaşımı ile takibattan kurtulan suçlulara karşın mağdurlar yaşam boyu geçirdikleri travmanın etkisine mahkum oluyorlar. İşte sistem çeşitli açılardan fire vermektedir. İnsan hakları bildirelerinde sanıkların korunmasına yönelik hükümler pozitif hukuka yansımış iken, mağdurların korunmasına yönelik düzenleme daha yasalasamamıştır. İlke, defa suç işlediklerinde korunan suçlular salıverilme sonrası yeniden suç işlediklerinde (belli bir süre geçtikten sonra) sistem yine koruyuculuğunu sürdürmekte; zaman zaman cezai sorumluluk açısından akıl hastalığı devreye girerek (insanity defense) farazi açıklamalarla sanığın cezai sorumluluğu olmadığı da hükme bağlanabilmektedir. Kuşkusuz, bu düzenleme de sorgulanarak, gerçekte sanığın suçu işleyip işlemediği/suçlu olup olmadığı saptanmalı; bu saptama sonrası yaptırım ve tretman türü (akıl hastanesi mi, cezaevi mi, yoksa her ikisinin mi olacağı) belirlenebilmelidir.

Sorun, good ve evil’in/iyi ve kötünün ayırt edilmesi ve halkın bilgilendirilmesi, çelişkili durumların giderilmesidir. Yoksa, ceza kanununa farklı anlamlar ve tonlar yükleyerek ceza adaleti sürecini iyice muğlak hale getirmek amaçlanmamalıdır. Yalnız normatif çelişkiler yanında sosyal psikoloji açısından beliren çelişkiler de sosyal

güdülenmelerde şizofreniye neden olmaktadır. Yukarıda sergilenen teze başka açıdan bakıldığında, toplum bir yandan, “Ne bu rezalet canım, burası nasıl bir ülke, güvenliği kalmadı, nereye baksanız bir sorun, bir olay/bir cinayet” diyor; öte yandan, cinayet işleyenler omuzlara alınarak, destek veriliyor; olası affa moral destek vermek üzere onları kader kurbanı olarak isimlendiriyorlar. Veya kişiler kendilerini güvenli/sonuç alabilecek şekilde güçlü hissetmediklerinden tepki gösteremiyor/itiraz etmiyor; kaderine razı oluyorlar. Kader kurbanı derken tüm toplumun kader kurbanı olma riski göz ardı ediliyor.

Gerçekte ceza kanununa teoriler açısından yeni bir felsefeyle yaklaşılmalı isteniyorsa, mağdur eksenine dayalı olarak yaklaşılmalı; mağdurun daha fazla mağduriyetini önlemek için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Hiç kuşkusuz, Kanunun bu doğrultudaki düzenlemeleri oldukça olumlu görülmektedir.

Sonuç çıkarım olarak, toplumsal düzen ve kişilerde güven duygusu yaratmak bakımından temel sorunların üzerine eğilmek yerine, işin en kolay yanı olan ve fakat içerdiği yeni kurumlarla yüksek bedelli yeni bir ceza kanunu yaratmak iddiası ile ortaya konulan bu 5237 sayılı TCK toplumsal güvenliğin eskisinden daha iyi sağlanacağı iddiası sanal bir iddia olmaktan öteye geçemeyecektir. Öte yandan, lehde kanunun uygulanması gereği 78 yıllık uygulamaya sahip 765 sayılı TCK uzun bir süre yeni TCK ile birlikte varlığını sürdürecektir. Unutulmamalıdır ki, yeni kanun tüm suçları yeniden formüle ederken, her suça özgü cezalar da değiştirilmiştir.

torenyucel@cankaya.edu.tr

Prof. Dr. Nahit Töre
Çankaya Üniversitesi
Uluslararası Ticaret Bölümü
Öğretim Üyesi

AB KOMİSYONU: EVET, AMA...

Aralık 2002’de Kopenhag’da bir araya gelen AB Konseyi, “Eğer, Aralık 2004’teki AB Konseyi Komisyon raporu ve tavsiyesi üzerine Türkiye’nin Kopenhag siyasi kriterlerini karşıladığına karar verilirse, Avrupa Birliği’nin, Türkiye ile katılım müzakerelerini geciktirmeksizin başlatacağını” ifade etti. Bu görüş, Haziran 2004’te Brüksel’de bir araya gelen AB Konseyi tarafından da teyit edildi. AB Komisyonu’nun bu doğrultuda hazırladığı Türkiye Raporu, 6 Ekim 2004 tarihinde Türkiye 2004 İlerleme Raporu ve Etki Raporu ile birlikte açıklandı.

Avrupa Komisyonu söz konusu raporunda, hazırlık aşamasında olan bir takım temel mevzuat çalışmalarının tamamlanması koşuluyla Türkiye ile müzakerelere başlanması tavsiyesinde bulundu. Komisyon, müzakerelere başlanması için üç ayaklı bir strateji yaklaşımı öneriyor. Öncelikle, Türkiye’deki reform sürecinin güçlenmesi ve desteklenmesi için daha etkin bir işbirliği, ikinci olarak, Türkiye’nin katılımına özgü unsurlara göre uyarlanmış müzakereler ve son olarak da AB halkları ile Türk halkını bir araya getirecek güçlendirilmiş bir siyasi ve kültürel diyalog. Katılım sürecinin Türkiye’deki reform sürecini ileriye götüreceği konusunda şüphesi olmayan Komisyon, katılım müzakerelerinin doğası gereği ucu açık bir süreç olduğunun da altını çiziyor.

Tavsiye Kararı

Türkiye, Katılım Ortaklığı Belgesinde öngörülen öncelikler doğrultusunda, son yıllarda özellikle anayasa ve mevzuat alanında yaptığı kapsamlı değişikliklerle olmak üzere, siyasi reform sürecinde ciddi bir ilerleme kaydetmiştir. Bununla birlikte, Dernekler Kanunu ve İstinaf Mahkemelerine ilişkin yasa henüz yürürlüğe girmemiştir. Üstelik, CMUK; Adli Kolluğu kuran mevzuat ve Ceza ve Tedbirlerin İnfazı hakkındaki Kanun tasarıları henüz yasalaşmamıştır.

Türkiye bu reformların düzgün bir şekilde uygulanmasını teminen ciddi çabalarda bulunmaktadır. Buna rağmen,

mevzuat ve uygulamanın daha fazla genişletilmesi ve pekiştirilmesi gerekmektedir. Bu husus özellikle işkence ve kötü muameleyle mücadelede izlenen “sıfır tolerans” politikası ile ifade özgürlüğü, din özgürlüğü, kadın hakları ve sendikal haklarla azınlık hakları dahil ILO standartlarına ilişkin hükümlerin uygulanması açısından önemlidir.

Reformlar yoluyla keydedilen ilerleme ışığında, Türkiye’nin yukarıda ifade edilen taslak mevzuatı yürürlüğe koyması koşuluyla, Komisyon Türkiye’nin siyasi kriterleri yeterli düzeyde karşıladığı kanaatindedir ve katılım müzakerelerinin başlatılmasını tavsiye eder. Reform sürecinde, özellikle reformların uygulanmasında geri dönüşün olmadığı daha uzun bir süre zarfında teyit edilmelidir.

Üç ayaklı bir strateji izlenmelidir. Stratejinin birinci ayağı, Türkiye’de özellikle Kopenhag siyasi kriterlerinin devamlılığına ilişkin reform sürecinin güçlendirilmesi ve desteklenmesi için işbirliğini kapsamaktadır. Siyasi reform sürecinin devamlılığını sağlamak ve geriye dönüşleri engellemek için AB, siyasi reformları yakından izlemeye devam etmelidir. Bu amaçla, reform sürecinin önceliklerini belirleyen gözden geçirilmiş bir Katılım Ortaklığı Belgesi temel alınacaktır. 2005 sonundan başlayarak her yıl siyasi reformlara ilişkin gelişmeler genel bir değerlendirilmeye tabi tutulacaktır. Reformların hızı müzakerelerin ilerlemesi konusunda belirleyici unsur olacaktır. Avrupa Birliği’nin temellerini oluşturan özgürlük, demokrasi, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin sürekli olarak ve ciddi bir şekilde ihlal edilmesi halinde, Komisyon müzakerelerin askıya alınmasını tavsiye edecektir. Konsey bu konudaki kararını nitelikli çoğunluk oyuyla belirleyecektir.

Stratejini ikinci ayağı, Türkiye ile sürdürülecek katılım müzakerelerine belirli bir yaklaşım konusundadır. Katılım müzakereleri, kararların oybirliğiyle ve tüm AB üyelerinin katılımıyla alınacağı bir Hükümetlerarası Konferans çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Müzakere, karmaşık süreçtir. Konsey, müzakerelerin her bölümüne ilişkin olarak,

müzakerelerin geçici olarak kapatılması ve -gerektiğinde- müktesebatın tatmin edici bir şekilde uygulanması dahil, müzakerelerin başlatılması için belli ölçütler tespit etmelidir. Bölümlerle ilgili müzakereler

başlamadan önce müktesebattan kaynaklanan yasal yükümlülükler yerine getirilmelidir. Uzun geçiş dönemlerine ihtiyaç duyulabilir. Bununla birlikte, yapısal politikalar ve tarım gibi alanlarda özel düzenlemelere gerek duyulabilir ve işçilerin serbest dolaşımı için kalıcı tedbirler düşünülebilir. Türkiye'nin Birliğe katılımının mali ve kurumsal etkisi önemlidir. AB müzakereler tamamlanmadan önce 2014 sonrası dönem için perspektifini belirlemek durumundadır.

Bununla birlikte, Komisyon müzakereler süresince, Antlaşma'nın ortak politika ve dayanışma hedeflerini göz önünde bulundurarak, Birliğin yeni üyeleri özümseme ve entegrasyonu derinleştirme kabiliyetini izleyecektir.

Stratejinin üçüncü ayağı, AB halkları ile Türk halkını bir araya getirecek önemli ölçüde güçlendirilmiş bir siyasi ve kültürel diyalog öngörüyor. Bu diyalogda en önemli rolü AB'nin desteğiyle sivil toplum üstlenmelidir. Komisyon diyalogun ne şekilde destekleneceğine dair tavsiyelerde bulunacaktır.

Komisyonun müzakere sürecinin Türkiye'deki reform sürecini ileriye götüreceği konusunda şüphesi yoktur. Bu süreç doğası gereği ucu açık bir süreçtir ve sonuçları önceden garanti edilemez. Müzakerelerin ve müteakip onay sürecinin sonucu ne olursa olsun, AB ve Türkiye arasındaki ilişkiler Türkiye'nin her zaman AB yapılarına tam anlamıyla bağlanmasını temin etmelidir. Türkiye'nin Birliğe katılımı, elli yıldır süregelen Avrupa entegrasyonunu tehlikeye sokmadan, onu ileriye götüreceği şekilde ayrıntılı bir şekilde tasarlanmalıdır.

Etki Raporu

Türkiye İlerleme Raporu ve yapılan tavsiyeye paralel olarak Komisyon, "Türkiye'nin Birliğe Üyeliklerinin Yaratabileceği Etkiler"e ilişkin ayrıntılı bir etki raporu da hazırlamıştır. Bu rapora göre, Türkiye'nin Birliğe üyeliği, her iki taraf için de zorluklar içerecektir. Ancak, iyi bir şekilde değerlendirilmesi halinde bu süreç, her iki taraf açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Katılıma yönelik gerekli hazırlıklar, önümüzdeki on yıla kadar uzanabilir. Bu süreç içinde AB değişirken Türkiye'nin geçireceği değişim, daha da ciddi boyutta olacaktır. AB müktesebatı, yani tüm AB politikaları ve mevzuatı, 27 belki de daha da fazla üyeden oluşan AB'nin ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde daha da gelişecektir. Bu gelişim, Türkiye'nin katılımının yaratacağı zorlukları ve fırsatları da göz önünde bulundurulabilir.

Etki Raporunda şu saptamalar yer alıyor:

- "Türkiye'nin katılımı, nüfusu, büyüklüğü, coğrafi konumu, ekonomi, güvenlik ve askeri potansiyeli nedeniyle önceki genişlemelerden farklı olacak. Bu faktörler, Türkiye'ye bölgesel ve uluslararası istikrara katkıda bulunma kapasitesi veriyor.
- Türkiye, halen radikal değişim sürecinden geçiyor. Mevcut değişim sürecinin sürmesi herkesin çıkarına. Türkiye, nüfusunun çoğu Müslüman bir ülkenin özgürlük, demokrasi, insan haklarına saygı ve hukuk üstünlüğü gibi temel ilkelerine uyması konusunda önemli bir model oluşturur.
- Türkiye'nin katılımının Türk ekonomisi üzerindeki etkisi olumlu ancak Türk ekonomisinin nispeten ufak boyutu ve katılım öncesi ekonomik entegrasyonunun derecesi nedeniyle görece olarak küçük olur. Müzakerelerin başlaması, Türkiye'nin makroekonomik istikrara ulaşma ile yatırımları, büyüme ve sosyal gelişmeyi teşvik etme çabalarına yardımcı olur. Bu koşullarda Türkiye'nin GSYİH'sinin AB ortalamasından daha hızlı büyümesi beklenebilir.

- Türkiye'nin katılımı, genişlemiş olan bir AB'deki bölgesel ekonomik farklılıkları artırır ve uyum politikası için önemli bir zorluk oluşturur. Türkiye, uzun bir süre için yapısal ve uyum fonlarından kayda değer bir destek almaya ehil olur.
- Halen sayısı üç milyonu aşan Türkler, AB'de halen yaşayan en büyük üçüncü ülke vatandaş grubunu oluşturuyor. AB çalışma piyasasında ciddi dalgalmaları önlemek için uzun geçiş süreleri ve bir koruyucu madde getirilmesi düşünülebilir. Ancak, Türkiye'nin nüfus dinamizmi, AB topluluklarının yaşlanmasının olumsuz etkisini silebilir.
- Türkiye'nin üyeliği AB bütçesini etkileyecek. Türkiye'ye yapılacak transferlerin niteliği ve tutarı, AB'nin bölgesel ve tarım politikaları gibi değişen bir takım faktörlere bağlı olacak. Ancak, mevcut politikalar temelinde bütçe üzerindeki etkisinin kayda değer olacağı açıktır.
- Kurumlar açısından, Türkiye'nin katılımı, Avrupa Parlamentosu sandalyelerinin dağılımını kayda değer bir biçimde etkiler. Türkiye'nin, nüfusu nedeniyle Konsey'in karar alma mekanizmasında önemli bir sesi olur ve bu Konsey'de oylama sistemine yansır.
- Genel olarak AB ekonomileri, Türkiye'nin katılımından yararlanır, ancak, bu yarar az olur. Türkiye'de büyümenin hızlandırılması, AB'nin ihracatına olumlu bir etki yapar. AB şirketleri için yatırım olanakları artar.
- Türkiye'nin üyeliği, AB'nin tarım alanına 39 milyon hektar ilave eder. Türkiye'nin tarım reformu henüz tamamlanmadı. Türkiye'nin tarım politikasının, başta doğrudan desteğin payı ve kırsal geliştirme politikası olmayışı olmak üzere, AB'ninkinden çok farklı olduğu açıktır. Türkiye'nin tarım sektörünün ve gıda sanayinin rekabet gücü gelecekte önemli bir siyasi ve ekonomik zorluğu oluşturacak.
- Türkiye'nin katılımının AB bütçesi üzerinde önemli bir etkisi olur. Çoğu harcama kalemi önemli ölçüde etkilenir. Türkiye, 2015 yılında üye olursa AB Tarım Politikasının

Türkiye'yi kapsayacak şekilde genişletilmesi, 2025 yılı itibarıyla 8.2 milyar euroya mal olur.

- Toplam üyelik maliyeti ise tarım, bölgesel politikalar ve diğer iç politikalar olmak üzere, 2025'te 22.1 ile 33.5 milyar euroya ulaşabilir. Türkiye'den yapılacak transferler dikkate alındığında, 2025 yılında net maliyeti 16.5-27.9 milyar euro arasında olabilir.
- AB'de GSYİH büyümesinin, yılda yüzde 2.3 düzeyinde gerçekleşmesi halinde Türkiye'nin üyeliğinin potansiyel maliyeti, 2025 itibarıyla AB GSYİH'sinin yüzde 0.1-0.17'si düzeyinde olur.

İlerleme Raporu

Avrupa Komisyonu yayınladığı ilerleme raporuyla AB'nin Türkiye'yle tam üyelik müzakerelerine başlamasını tavsiye etti. Bu yöndeki tavsiye, komisyonun açıkladığı İlerleme Raporunda yer alıyor.

İlerleme Raporunda, Türkiye'nin son bir yılda Avrupa Birliği üyeliği yolunda gerçekleştirdiği reformlar değerlendiriliyor.

Avrupa Komisyonu, Katılım Anlaşmasındaki önceliklerle uyum içinde, Türkiye'de 2001-2004 yılları arasında, bir dizi anayasa ve yasa değişikliğiyle, siyasi reformlar gerçekleştirildiğini hatırlatıyor.

İlerleme Raporunun sonuç bölümünde, Türkiye'nin yasal açıdan, birçok alanda önemli ilerlemeler sağladığı, siyasi reformların uygulanması alanında da, yine önemli oranda ilerleme görüldüğü vurgulanıyor. Komisyon bu noktada, siyasi reformların uygulama sürecinin daha da pekiştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiğini belirtiyor. Raporda değinilen belli başlı gelişmeler şöyle:

- Hükümetin ordu üzerindeki denetimi arttı.

Avrupa Komisyonu'nun, Türkiye'yle ilgili İlerleme Raporunda değindiği konulardan biri, sivil-asker ilişkileri. Komisyon, Türkiye hükümetinin, ordu üzerindeki denetimini önemli ölçüde artırdığına dikkat çekiyor. Türkiye'de sivil-asker ilişkilerinin, AB ülkeleri düzeyine gelmesi yolundaki sürecin sürdüğü hatırlatılıyor. Ancak, tüm bu değerlendirmelerine karşın Avrupa Komisyonu, Türkiye'de silahlı kuvvetlerin resmi olmayan bir dizi kurum aracılığıyla hala etkisini sürdürdüğünü söylüyor.

- Yargı daha bağımsız ve etkin.

Avrupa Komisyonu, yargı alanında da, Türkiye'de gerçekleştirilen reformlara dikkati çekiyor. İlerleme Raporunda, Türkiye'de yargının bağımsızlığı ve etkinliğinin güçlendirildiği vurgulanıyor. İnsan haklarına ilişkin olarak ise Türkiye'nin, bu haklara saygı ile temel hak ve özgürlükler açısından, tüm uluslararası anlaşmalar ve Avrupa sözleşmelerini kabul ettiği belirtiliyor.

- Artık sistematik işkence yok.

Avrupa Komisyonu, işkenceyle mücadele konusunda da Türkiye hükümetini övüyor. Yetkililerin, işkenceye karşı 'sıfır hoşgörü' politikasını benimsedikleri ve işkence yapan bir dizi kişinin cezalandırıldıkları vurgulanıyor. Komisyonun genişlemeden sorumlu üyesi Günter Verheugen'in de daha önce söylediği gibi Türkiye'de artık sistematik düzeyde işkence olmadığı belirtiliyor. Ancak hala işkence de dahil olmak üzere bir dizi kötü muamelenin sürdüğü, bunların ortadan kalkması için daha fazla çaba harcanması gerektiği vurgulanıyor.

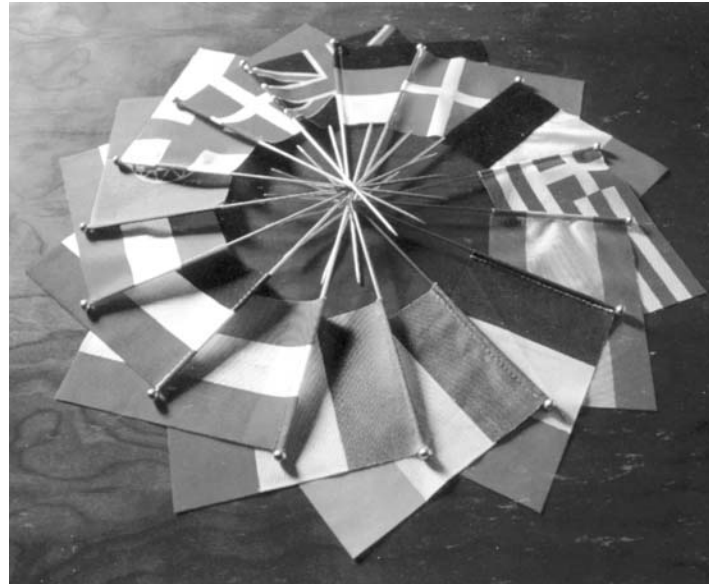
- Türk ekonomisi istikrar kazandı.

Avrupa Komisyonu'nun İlerleme Raporu'nda ekonomik reformlara da dikkat çekiliyor. Türkiye'de 2001 yılındaki kriz sonrası, ekonominin önemli oranda istikrar kazandığı vurgulanıyor. Daha önceki yılların yüksek enflasyonunun tarihi derecede düşük düzeylere gerilediği, siyasi otoritenin

ekonomiye müdahalesinin azaltıldığı, ülkenin kurumlarının uluslararası standartlara yaklaştırıldığı belirtiliyor.

- Kadın ve çocuk hakları hala sorun.

Avrupa Komisyonu'nun raporunda Türkiye'ye yönelik bir diğer eleştirisi ise kadın ve çocuk hakları konusunda. Komisyona göre Türkiye'de kadınların içinde buldukları durum, tatmin edici olmaktan uzak. Raporda, Türkiye'de kadınlara yönelik olarak ayrımcılık yapıldığı ve şiddet uygulandığı da belirtiliyor. Bu noktada 'namus cinayetleri' önemli bir sorun olarak görülüyor. Her ne kadar Türkiye'de çocukların hakları güçlendirilse de, çocuk işçilerle ilgili sorunların önemine dikkat çekiliyor.

ntore@cankaya.edu.tr

Prof. Dr. Üstün DİKEÇ
Çankaya Üniversitesi
İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

TÜRK BÜTÇE SİSTEMİNDE YENİ BİR UYGULAMA ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASI

1961 yılında başlatılan planlı kalkınma dönemi ile birlikte kamu yönetiminin geliştirilmesine ve bu kapsamda özellikle kamu mali yönetiminin yeniden düzenlenmesine geçilmiştir. Sürdürüle gelen çalışmalar somut olarak ilk meyvesini 1969 yılında üç bakanlıkta başlatılan pilot uygulamalar ve 1973 yılında tüm genel ve katma bütçeli idareleri kapsayacak şekilde uygulamaya konulan planlama, programlama ve bütçeleme sistemi (PPBS) kısaca programlı bütçe ile vermiştir. Cumhuriyetin kurulmasından bu yıla kadarki dönemde, uygulamalarda bütçe sisteminde plan-program, program-bütçe ve plan-bütçe ilişkisinin kurulamaması yönetimde önemli aksaklıklara sebep olmuştur. Genel uygulamadaki alışlıklar ve bütçe fonksiyonlarında meydana gelen değişimler sonucu ülkemizde programlı bütçe sistemine geçilmiştir.

Bütçe, saptadığı maliye politikası çerçevesinde devletin mali ve mali olmayan amaçlarını gerçekleştirmesinde kullandığı, yani, devletin ekonomiye müdahale etme, yön verme aracıdır. Tüm kamu hizmetlerinin maliyetlerinin saptanması, hizmet-amaç ilişkisinin ve hizmetlerin etkinliğinin sağlanması gerekir. Bunun için de devlet harcamalarında hizmet fonksiyonlarına göre bir sınıflandırmanın yapılması ve etkinlik denetimine uygun ortamın yaratılması zorunludur. Kamu hizmetlerinin planlanması, programlandırılması ve bütçelendirilmesini amaçlayan program, bütçe olası sorunları ve gereksinimleri belirterek, amaçları önceden tanımlayarak, alternatifleri ve program yapısını belirleyerek, uygun dönemli planlamayı ortaya koyarak, programların ayrı ayrı analizini sağlayarak kendisinden bekleneni gerçekleştiren bir bütçe tekniği ve sistemidir. Bu yapıyla, program bütçe hizmetlerinin önceliklerinin saptanması ve kaynakların da dağılımını sağlamanın yanısıra hizmet-harcama arasındaki ilişkiyi de kurmaktadır.

Program yaklaşımındaki, program kapatma – açma işleminin çalıştırılmaması, programların değerlendirilmemesi, program analizlerinin yapılamaması, harcama sınıflandırılmasındaki aksaklıklar ve programların gerçek maliyetlerinin tespit edilmemesi gibi uygulamadaki aksaklıklar ile siyasal

belirsizlikler ve sorunlar yeterli bilgi ve veri işlem birimlerinin kurulup işletilememesi, ödeneklerinin farklı kurumlar tarafından tespiti gibi diğer nedenlerle ülkemizde 1973-2003 yılları arasında program bütçeden belirlenenler gerçekleştirilememiştir. Özellikle, sınıflandırma sistematığının uygulanamaması, kurumlar ve fonksiyonel düzeyde sınıflandırmanın gerçekleştirilememesi bütçe analizlerinin yapılamamasına neden olmuştur. Ayrıca kodlama ile ilgili yapılan değişiklikler uluslararası karşılaştırmalara imkan vermediğinden, 1998 yılında Avrupa Birliği'nde uygulanan ESA'95 standartına uygun olarak devlet mali istatistikleri esasına dayalı bir sınıflandırma kabul edilmiştir. Sürdürüle gelen çalışmalar sonucunda, kamu harcamalarında bir bütünlük sağlanması ve sınıflandırmanın harcamaları bazı temel kriterlerine göre yapılabilmek için yeni bir bütçe kodlaması olan analitik bütçe (ABS) sınıflandırılmasına ancak içinde bulunduğumuz yıl içinde geçilebilmiştir.

Analitik bütçe sınıflandırması, devletin mali veri ve istatistiklerinin güvenilir ve tutarlı bir analiz ve ölçümlemeye uygunluğunu sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Analitik bütçe sınıflandırması ile :

- Yeni ve istenilen bütçeleme sistemleri uygulanabilir.
- Ayrıntılı kodlama ile sorumlular belirlenebilir.
- Fonksiyonel sınıflandırma kurulabilir.
- Kodlama kamu sektöründe yer alan diğer kamu kuruluşlarında da uygulanabilir.
- Uluslararası karşılaştırmalar yapılabilir.
- Analiz yapabilmek için istatistik verileri üretme imkanı sağlanır.

Program bütçe (PPBS), bütçe ve program yapısının geliştirilmesine, yani, analizlerin yapılabilmesi için uygun sınıflandırmaya dayalıdır.

Sınıflandırma, program bütçesinin programlama aşamasında planlama kararlarının gerçekleştirilmesi için gerekli işlemleri belirtmek ve organize etmek için zorunludur.

Sınıflandırma, ile bütçe içinde yer alan programların saptanmasına, örgüt yapısına uygun hale getirilmesine, programların gerektirdiği kaynakların belirtilmesine ve karşılaştırmalara olanak sağlar.

Sınıflandırma bütçe kodlaması ile gerçekleştirilir ve kamusal faaliyetlerin ulusal ekonomi üzerindeki etkisi analizine ortam hazırlar.

Bütçe kodlaması, sadece gelir/gider ve bütçe açığı gibi mali işlemlerle izlenen kamu politikaları sonuçlarının izlenmesini sağlar. Kodlama, piyasa koşullarındaki üretimi, aynı işlemleri ve para otoritesinin işlemlerini kapsamaz. Bütçe kodlamasının başarısı, ulusal gelir hesaplarında kullanılan sınıflandırmaya ilişkin verilerin güvenilirliğine ve kullanılan yöntemlere bağlıdır. Bu nedenle, verilerin güvenilirliği, konsolidasyonu, ölçülebilirliği, tutarlılığı, karşılaştırılabilirliği, sadeliği, esnekliği ve uluslararası standartlara uygunluğu çok önemlidir. Ayrıca, kodlamanın istenilen ihtiyaca uygun olabilmesi için önceden kamu faaliyetleri çerçevesinin ve sınıflandırmada kullanılacak kriterlerin saptanması gerekir.

Ülkemizde 2005 mali yılı ile uygulamaya geçilen analitik bütçe sınıflandırılması sistematığı, kamu harcamalarının, ve kamu gelirlerinin kurumsal, fonksiyonel, ekonomik ve finansman tipi sınıflandırma üzerine oluşturulmuştur. Sınıflandırma yapılırken, bütçe içinde yer alan genel ve katma bütçeli kuruluşların yanı sıra kamu sektöründeki diğer kamu kuruluşları da dikkate alınmıştır.

Kurumsal Sınıflandırma

Kurumsal sınıflandırmanın amacı, siyasi ve yönetsel sorumluluğun ve sorumluların tespitidir. Bu nedenle, yönetim yetkisi kurumsal sınıflandırmanın temel kriteridir.

Amacın gerçekleştirilmesi için aynı kuruma ayrılan kaynakların aynı kodda yer alması ve bağlı kuruluşlara ayrılan kaynakların kuruluşların bağlı olduğu kurum kodunda gösterilmesi gerekir. Kurumsal sınıflandırma; hizmete, performansa dayalı bütçelemeyi esas aldığı bütçenin performans denetimi için yeterli ortamı sağlayacaktır.

Statik yapıya uygun olarak hazırlanan kurumsal sınıflandırma dört düzeyde uygulanmaktadır. Birinci düzeyde; Cumhurbaşkanlığı, anayasal erklerle donatılmış yasama, yürütme ve yüksek yargı organları anayasa mahkemesi, yargıtay, sayıştay, danıştay ile yüksek öğretim kurumu yer almaktadır. İkinci düzeyde; birinci düzeydeki kuruluş yöneticilerine doğrudan sorumlu müsteşar gibi yetkililer, üçüncü düzey ikinci düzeye bağlı uygulamadan sorumlu olan hizmet birimlerini, dördüncü düzey; destek ve lojistik birimler ile politika uygulayıcı birimleri kapsamaktadır.

Fonksiyonel Sınıflandırma

Fonksiyonel sınıflandırma, uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlamalı ve kamu harcamalarının fonksiyonel niteliklerine göre bütçede yer almasını temin edecek şekilde, devlet faaliyetleri, türlerini göstermek üzere dört düzeyde tasarlanmıştır. Birinci düzeyde, devlet faaliyetleri – genel kamu faaliyetleri, savunma hizmetleri, kamu düzeni ve güvenlik, ekonomik işler ve hizmetler, çevre koruma hizmetleri, iskan ve toplum refahı hizmetleri, sağlık hizmetleri, dinlenme kültür ve din hizmetleri ve eğitim hizmetleri, sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetleri olmak üzere on ana hizmet birimini kapsamaktadır. İkinci düzey; ana hizmet birimlerine bağlı ikinci düzeyde alt programları; üçüncü düzey; nihai hizmetleri ve dördüncü düzey; açılacak olası ihtiyaçları kapsamaktadır. Bu şekilde fonksiyonel sınıflandırma genel idari hizmetleri, toplumsal ve sosyal hizmetleri, ekonomik işler ve hizmetler ile çevre koruma hizmetleri yansıtmaktadır.

Finansman Tipi Sınıflandırma

Finansman tipi sınıflandırma, diğer sınıflandırmalardan farklı olarak tek haneli kodlamaya göre düzenlenmiş olup konsolide bütçe dışında kalan ve piyasa koşullarına göre yönetilen kuruluşlar hariç genel devlet tanımına giren tüm kuruluşlar.

- Genel ve katma bütçeli kuruluşlar, sosyal güvenlik kuruluşları, özerk kuruluşlar, döner sermayeler, özel ödenekler, dış proje kredileri ve bütçe dışı fonları kapsamaktadır. Finansman tipi sınıflandırma yıllar itibari ile devri ödeneklerin önlenmesini ve finansman kaynaklarını göstermektedir.

Ekonomik Sınıflandırma

Devlet faaliyetlerinin ulusal gelir ve piyasa ekonomisi üzerindeki etkilerini ölçmeyi amaçlayan ekonomik sınıflandırma, izlenen bütçe (maliye) politikalarının uygulanmasını sağlamaktadır. Ekonomik analizlerin yapılabilmesi için devletin gelir ve giderlerinin uluslararası kabul edilmiş kaydetme sistemi olan Devlet Mali İstatikleri (GFS) sınıflandırması esas alınmıştır.

Sınıflandırılacak işlemler; gelirler, harcamalar, borç verme, alacaklardan tahsilatlar ve finansman olmak üzere beş grupta toplanmış ve sınıflandırma kriterleri cari, cari transfer, sermaye, sermaye transferi, borç verme – geri ödeme olarak belirlenmiştir. Birinci düzey ekonomik kodlama, personel giderlerini, sosyal güvenlik kuruluşlarına devlet pirim giderlerini, mal ve hizmet alım giderlerini, faiz giderlerini, cari transferleri, sermaye giderlerini, sermaye transferlerini, borç verme ve yedek ödenek kalemleri ve kodlarını içermektedir. Bu şekilde, sadece cari, yatırım ve transfer harcama türlerini belirten eski uygulamadan farklı olarak ayrıntılı bir düzenleme getirmiştir.

Kamu gelirleri açısından finansmanın ekonomik sınıflandırma, iç ve dış borçlanma ile likidite amaçlı tutulan nakit, mevduat ve menkul kıymetlerdeki değişiklikler olmak üzere üç kalemden oluşmaktadır. Böylece günümüzün ekonomik koşullarına göre, devletin finansman kaynakları daha ayrıntılı ve düzenli olarak bütçede yer alacaktır. Gelirlerin ekonomik sınıflandırması ise vergi gelirleri, vergi dışı gelirler, sermaye gelirleri, alınan bağış ve yardımlar, alacaklardan tahsilatlar ile reel ve iade kalemleri şeklinde oluşturulmuştur.

Sonuç

1995 yılında kamu kesiminin yeniden yapılandırılmasını sağlamak amacıyla 'Kamu Mali Yönetim Projesi' kapsamında başlatılan ve 2005 yılı bütçesinde fiilen uygulamaya konulan analitik bütçe sınıflandırılması, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununda belirtilen bütçe bütünlüğünün sağlanmasını, kalkınma planları ile devlet bütçesi arasındaki uyumun kurulmasını, sağlıklı bir hesap verme mekanizmasının kurulmasını, harcamalarda yetki – sorumluluk dengesinin kurulmasını, etkin bir iç mali denetim sisteminin oluşturulmasını, günümüz mali yönetim anlayışının temel ilkeleri olan verimlilik, tutarlılık, hesap verilebilirlik ve şeffaflığı gerçekleştirecek maliyette görülmektedir. Ancak, sınıflandırmanın belirtiliği şekilde bütçede yer almasından ziyade uygulamanın nasıl gerçekleştirileceğinin önemli olduğu unutulmamalıdır.

Öğr. Gör. Tekin KOÇAN
Çankaya Üniversitesi
Güzel Sanatlar Birimi

DUVAR RESİM TEKNİKLERİNDE CAMIN KULLANIMI: VİTRAY SANATI

İnsanoğlu ilk çağlarda yazıdan önce gözlem yapmış, çizmiş, boyamış, yani resimler ve işaretlerle iletişim kurmuştur. Doğa ile iç içe yaşarken kimi zaman aç kalmamak, kimi zaman da hayatta kalmak için avladığı hayvanların resimlerini yaşadıkları mağaraların duvarlarına çizmiştir. Mağara resimleri, bizon, ren geyiği at gibi av hayvanlarının yanında insan figürlerini de içermektedir. Yani, tarih öncesinde insan bu hayvanlarla ilişki içinde olan kendisini de aktarmıştır resimlerine.

Bizon, M.Ö. 15.000-10.000 dolayları
Mağara Resmi: Altamira, İspanya

Bu döneme ait güzel örneklerden birini Anadolu'da bulmak mümkündür. Antalya Karain Mağarası Paleolitik Dönem kaya resimlerini barındırmaktadır.

Paleolitik Dönem insanları, hayvansal yağlarla renkli toprağın karışımından elde ettikleri boya ile kemikle püskürtme yöntemini kullanarak resimlerini renklendirmiştir. Zarif çizgiler, resimde soyutlama ve yazıdan önce çizgiyi ne kadar güzel kullandıklarını göstermektedir. Bu resimler günümüze kadar bozulmadan gelmiştir. Duvar resimleri ilk çağdan bu yana bütün uygarlıklarda kullanılmıştır. Eski Mısır, Girit, Mezopotamya, Anadolu, Eski Yunan, Etrüsk, Roma, İslam ve Uzakdoğu uygarlıkları çeşitli duvar resmi örnekleriyle doludur. Duvar resmi, vitray gibi başka yüzey bezeme teknikleriyle birlikte Ortaçağ ve Rönesans Döneminde de önemli yer tutmaktadır. Ortaçağ duvar resimleri genellikle konularını dinden almaktadır.

Sanat tarihinde önemli yer tutmuş ortaçağ ressamı, özellikle kilise duvar ve tavanlarına dini öğeler içeren resimler yapmıştır. Duvar resimlerini destekleyen ve önemli bir yöntem olan vitray da ilk kez Ortaçağda kullanılmıştır. Meryem Ana, İsa, İsa'nın asası gibi figürler ve İncil'den çeşitli sahneler kiliselerin cam boşluklarına vitrayla yerleştirilmiştir. Vitray da duvar resmi gibi, dini halka

resimlerle öğretmek için araç olarak kullanılmıştır. Vitrayın başka bir biçimi olan alçılı vitray tekniği ise Anadolu'da ilk kez Selçuklu Döneminde kullanılmıştır. Mağara duvarlarına yapılan resimlerle başlayan süreç, gelişim ve değişim göstererek çeşitli sanat biçimleriyle tarih boyunca devam etmiştir. Rönesansa kadar sanat, büyü, din, günlük yaşamı kolaylaştırmak gibi amaçlara hizmet eden bir araç olmuştur. Ancak, çağdaş sanatın başlangıcı Rönesans olarak kabul edilebilir. Rönesanstan bu yana sanat, resim, duvar resmi, vitray, heykel ve seramik gibi birçok biçimiyle bir amaca hizmet etmekten çok, bir ifade biçimine dönüşmüştür. Günümüzde sanat bir amaca hizmet etmekten çok sanat

Mimar: Behruz Çinici
Vitray Tasarımı: Tekin Koçan

için yapılmaktadır. Artık duvar resim tekniklerinden biri olarak kabul edilen vitray çok amaçlı kullanılmaktadır. Vitrayın malzemesi cam, binyıllardır bilinen bir malzemedir. Kullanım eşyası olarak ve süsleme amacıyla pek çok alanda kullanılmıştır. Gelişen yapı teknolojileri, camın ve vitrayın mimaride statik öge olarak kullanılmasına olanak tanımıştır. Bunun yanında cam sanatçıları tarafından da uzun zamandır kullanılmaktadır.

Camın dökümü, kesimi, yapıştırılması ile ilgili teknolojik gelişmeler cam sanatçılarına yeni kapılar açmıştır. Vitrayın ana unsurlarını oluşturan ışık ve camı da kapsayan genel olarak bir tanımlamasını yapacak olursak; vitray, ışık ve cam geçirgenliğinin özel bileşimi ile yaratılan görsel sanat tekniğidir. İnsan gözü uzayda saniyede üçyüzbin kilometre hızla yol alan ışın frekanslarını ayırt edemez. Renk, bir yüzeyden yansıyan ya da saydam bir malzemeden süzülen frekansın algılanmasıdır. Işığı belli bir frekansta süzüp renk olarak arkasına geçiren cam, vitray sanatının temel malzemesidir. Dolayısı ile vitray bir yüzeyi boyamak değil, ışığı (mecazi anlamda) boyamaktır diyebiliriz.

Camın insanlık tarihinde kullanımı çok eskidir. Anadolu'da, Mezopotamya'da ve Mısır medeniyetlerinde cam yoğun olarak kullanılmıştır. Basit tekniklerle de olsa camın iç mekanları renkli olarak aydınlatması hayli eskidir. Günümüzde ise vitray, çağın teknolojisine uygun her türlü özgün tasarımı ifade edebilecek, plastik ve estetik etkisi büyük görsel sanat tekniğidir. Vitrayın ana malzemesini oluşturan cam, hangi sanat dalından olursa olsun çağdaş sanatçıları ve yazarlarımızı da etkisi altına almıştır. Bazı

yazarlarımızın cam hakkında söyledikleri oldukça etkileyicidir.

“Taşın yerinde daha yeni açmış üç çiçek, kara toprağın yüzüne yaslanmış duruyordu.

Birisi kırmızı, parlak billur kırmızısı...

Yalım yalım...

Uzun boyunlu.

Birisi de sarı, sapsarı, billur sarısı...

Uzun boyunlu.

Birisi de mavi, devedikeni mavisini, cam göbeği, gök mavisini, yalım mavisini, billur mavisini...

Uzun boyunlu.”

Yaşar KEMAL

“Kristal, kendi soyluluğuna kulak asmadan, her sınıftan ışıkla hemen sevişmeye kalkan aşk delisi bir prens... Harcıalem günışığıyla cilveleşen kristal vazolar, elektrikliğin her türlü ışığıyla durmadan öpüşen kristal avize, şamdanların mum ışığını durmadan koynuna davet eden kristal kadeh, bir çakmak alevinde bile içi tutuşan kristal ayna...

Vitraylar mistiktirler...

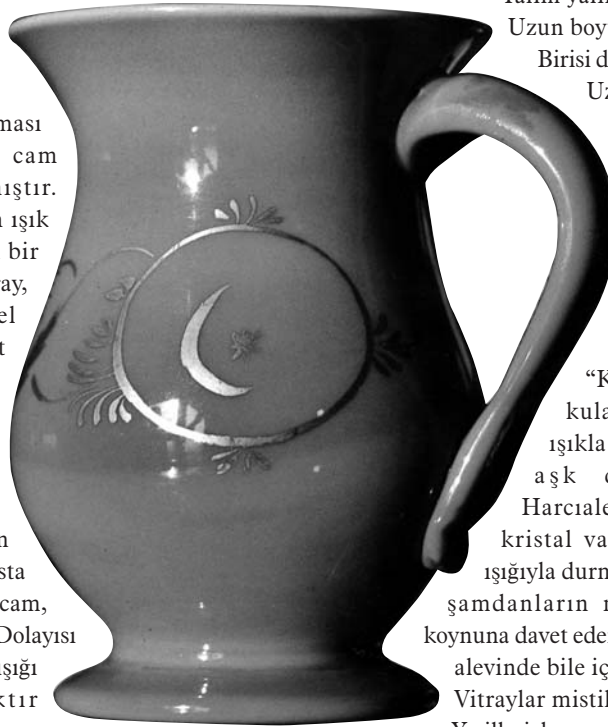
Yeşilleri, kırmızılı, turuncuları, sarılarıyla ışıkları kendi benliklerinin gizemli biçimleriyle öyküsel görüntülerinden süzerek sessiz dualara dönüştürürler...

Ya peki pencere camları? Kendi varlıklarını hemen hiç belli etmeden gözlerini kendilerine çevirenlere dünyayı gösteren pencere camları...

Tıpkı büyük yazarlar gibi...

En çok onları severim ben. Pencere camlarını...”

Çetin ALTAN

Daldırma, 19. yy. Opal (Beykoz tipi)

Yakup SARICAN
Çankaya Üniversitesi
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ÖSS 1998-2004 ANALİZİ

YILLARA GÖRE GENEL KONTENJANLAR, KAYDOLANLAR VE DOLULUK ORANLARI()*

Üniversite	1998							1999							2000						
	Kontenjan			Kaydolan			D. Oranı	Kontenjan			Kaydolan			D. Oranı	Kontenjan			Kaydolan			D. Oranı
	Ücretli	Burslu	Toplam	Ücretli	Burslu	Toplam		Ücretli	Burslu	Toplam	Ücretli	Burslu	Toplam		Ücretli	Burslu	Toplam	Ücretli	Burslu	Toplam	
Atılım	355	30	385	133	29	162	%42.07	242	28	270	154	24	178	%65.92	550	55	605	397	48	445	%73.55
Bahçeşehir								230	42	272	179	39	218	%80.14	600	63	663	298	61	359	%54.14
Başkent	570	105	675	452	105	557	%82.51	1010	105	1115	848	104	952	%85.38	1456	94	1550	1046	92	1138	%73.41
Beykent	463	67	530	92	67	159	%30.00	490	40	530	160	40	200	%37.73	564	46	610	162	43	205	%33.60
Bilkent	1470	270	1740	1062	270	1332	%76.55	1640	320	1960	1150	320	1470	%75.00	1415	355	1770	1160	355	1515	%85.59
Çağ	445	95	540	57	95	152	%28.14	402	35	437	99	29	128	%29.29	245	36	281	143	32	175	%62.27
Çankaya	628	67	695	483	66	549	%78.99	568	72	640	477	72	549	%85.78	561	74	635	496	74	570	%89.76
Doğuş								414	46	460	274	43	317	%68.91	468	52	520	367	50	417	%80.19
Fatih	859	96	955	498	90	588	%61.57	670	90	760	469	82	551	%72.50	595	99	694	288	93	381	%54.89
Haliç								360	15	375	41	14	55	%14.66	400	60	460	165	58	223	%48.47
İşık	300	30	330	227	30	257	%77.87	475	60	535	283	58	341	%63.73	360	70	430	330	58	388	%90.23
İstanbul Bilgi	1008	102	1110	935	98	1033	%93.06	1445	156	1601	1141	149	1290	%80.57	1435	145	1580	1151	139	1290	%81.64
İstanbul Kültür	320	50	370	118	45	163	%44.05	579	98	677	234	93	327	%48.30	633	100	733	335	96	431	%58.79
Kadir Has	24	1	25	3	0	3	%12.00	281	54	335	135	51	186	%55.52	474	66	540	219	63	282	%52.22
Koç	150	50	200	144	50	194	%97.00	150	70	220	150	68	218	%99.09	332	158	490	326	156	482	%98.36
Maltepe	281	29	310	69	15	84	%27.09	468	22	490	159	18	177	%36.12	400	10	410	225	10	235	%57.31
Sabancı								253	0	253	247	0	247	%97.62	300	0	300	271	0	271	%90.33
Yeditepe	1115	231	1346	504	219	723	%53.71	1240	218	1458	721	195	916	%62.82	1285	231	1516	883	221	1104	%72.82
TOPLAM	7988	1223	9211	4777	1179	5956	%64.66	10917	1471	12388	6921	1399	8320	%67.16	12073	1714	13787	8262	1649	9911	%71.88

Üniversite	2001							2002								
	Kontenjan			Kaydolan			D. Oranı	Kontenjan			Kaydolan			D. Oranı		
	Ücretli	Burslu	Toplam	Ücretli	Burslu	Toplam		Ücretli	Burslu	%50 Burslu	Toplam	Ücretli	Burslu	%50 Burslu	Toplam	
Atılım	525	74	599	173	58	231	%38.56	494	78		572	78	61		139	%24.30
Bahçeşehir	955	109	1064	270	107	377	%35.43	670	104		774	187	100		287	%37.08
Başkent	1433	117	1550	810	114	924	%59.61	1561	169		1730	822	157		979	%56.58
Beykent	564	46	610	65	46	111	%18.19	335	34		369	137	34		171	%46.34
Bilkent	1625	365	1990	890	365	1255	%63.06	2140	385		2525	1158	385		1543	%61.10
Çağ	340	40	380	69	65	134	%35.26	285	41		326	89	38		127	%38.95
Çankaya	680	98	778	413	96	509	%65.42	500	125		625	281	124		406	%64.96
Doğuş	504	56	560	161	53	214	%38.21	422	88		510	68	83		151	%29.60
Fatih								595	70		665	218	70		288	%43.30
Haliç	445	74	519	143	73	216	%41.61	450	49		499	114	46		160	%32.06
İşık	355	45	400	176	43	219	%54.75	300	65		365	157	65		222	%60.82
İstanbul Bilgi	1470	175	1645	771	170	941	%57.20	1325	405		1730	721	391		1112	%64.27
İstanbul Kültür	765	140	905	182	135	317	%35.02	765	164		929	208	162		370	%39.82
İstanbul Ticaret								445	57		502	294	53		347	%69.12
İzmir Ekonomi	370	54	424	229	53	282	%66.50	575	90		665	264	88		352	%52.93
Kadir Has	534	68	602	128	65	193	%32.05	496	66		562	171	65		236	%41.99
Koç	372	158	530	345	156	501	%94.52	432	133		565	396	132		528	%93.45
Maltepe	510	20	530	195	19	214	%40.37	500	55		555	192	52		244	%43.96
Sabancı	360	0	360	341	0	341	%94.72	200	170		370	191	168		359	%97.02
Ufuk								140	20		160	41	19		60	%37.50
Yaşar								121	14	15	150	7	13	2	22	%14.66
Yeditepe	2065	378	2443	1071	361	1432	%58.61	2335	458		2793	1045	451		1496	%53.56
TOPLAM	13872	2017	15889	6432	1979	8411	%52.93	15086	2840	15	17941	6839	2757	2	9599	%53.50

1998-2004 yılları arasında baktığımızda, her ÖSS genel yerleştirme dönemi sonunda kontenjanların doluluğu açısından her yıl ilk beşe giren sadece iki vakıf üniversitesini görmekteyiz. Bunlar; Çankaya Üniversitesi ve Koç Üniversitesi. Bu üniversiteler başarılarını, üniversite sayısının 1998-2004 yılları arasında 14'ten 24'e çıkmasına rağmen hep sürdürdüler. Bu arada Sabancı Üniversitesi'nin de 1999-2002 yılları arasında ve 2004 yılında ilk beşte yer aldığını belirtmekte yarar var.

Üniversite	2003								D. Oranı	2004								
	Kontenjan				Kaydolan					Kontenjan				Kaydolan				
	Ücretli	Burslu	%50 Burslu	Toplam	Ücretli	Burslu	%50 Burslu	Toplam		Ücretli	Burslu	%50 Burslu	Toplam	Ücretli	Burslu	%50 Burslu	Toplam	
Atılım	557	73		630	408	68		476	%75.55	710	77		787	591	74		665	% 84.49
Bahçeşehir	680	104	20	804	405	100	19	524	%65.17	660	104	43	807	504	103	39	646	% 80.04
Başkent	1469	191		1660	1097	184		1281	%77.16	1430	215		1645	1317	208		1525	% 92.70
Beykent	335	37		372	250	37		287	%77.15	395	55		450	354	53		407	% 90.44
Bilkent	1799	411	1	2211	1517	411	0	1928	%87.20	2006	412	1	2419	1678	412		2090	% 86.39
Çağ	290	30		320	114	29		143	%44.68	270	32	20	322	183	31		214	% 66.45
Çankaya	500	125		625	448	121		569	%91.04	555	125		680	536	124		660	%97.05
Doğuş	300	65		365	121	65		186	%50.95	278	46	40	364	258	46	39	343	% 94.23
Fatih	430	32		462	430	32		462	%100.00	500	46		546	441	45		486	% 89.01
Haliç	465	28		493	228	26		254	%51.52	465	28		493	370	26		396	% 80.32
Işık	320	115		435	193	112		305	%70.11	370	75		445	313	68		381	% 85.61
İstanbul Bilgi	1170	175		1345	775	173		948	%70.48	1260	190		1450	1013	188		1201	% 82.82
İstanbul Kültür	715	121		836	396	118		514	%61.48	847	151		998	739	149		888	% 88.97
İstanbul Ticaret	505	52		557	413	50		463	%83.12	520	57		577	498	56		554	% 96.01
İzmir Ekonomi	550	70		620	472	68		540	%87.09	755	85		840	683	83		766	% 91.19
Kadir Has	611	59		670	482	59		541	%80.74	575	70		645	540	70		610	% 94.57
Koç	520	154		674	497	154		651	%96.58	464	232		696	455	226		681	% 97.84
Maltepe	470	75		545	249	71		320	%58.71	515	90		605	391	89		480	% 79.33
Okan	105	15		120	33	12		45	%37.50	249	51		300	164	50		214	% 71.33
Sabancı	354	196		550	186	194		380	%69.09	374	224		598	362	222		584	% 97.65
TOBB ETÜ										125	145		270	123	145		268	% 99.25
Ufuk	107	17		124	102	17		119	%95.96	122	17		139	101	15		116	% 83.45
Yaşar	108	4	7	112	69	3	5	77	%68.75	193	15		208	158	15		173	% 83.17
Yeditepe	1530	442		1972	1211	435		1646	%83.46	1775	505		2280	1484	495		1979	% 86.79
TOPLAM	13890	2591	28	16502	10096	2539	24	12659	%76.71	15413	3047	104	18564	13256	2993	78	16327	% 87.94

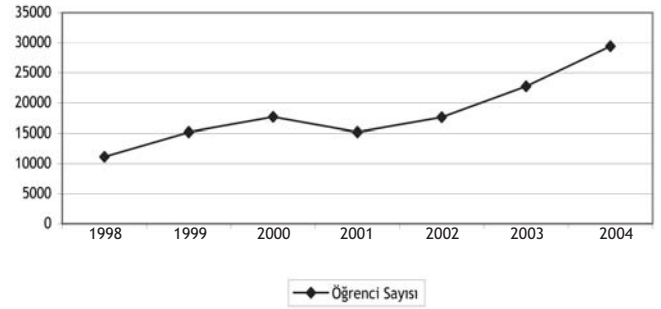
YILLARA GÖRE DOLULUK ORANLARI

Sıra	Üniversite	1998	Sıra	Üniversite	1999	Sıra	Üniversite	2000	Sıra	Üniversite	2001
1	Koç	% 97.00	1	Koç	% 99.09	1	Koç	% 98.36	1	Sabancı	% 94.72
2	İstanbul Bilgi	% 93.06	2	Sabancı	% 97.62	2	Sabancı	% 90.33	2	Koç	% 94.52
3	Başkent	% 82.51	3	Çankaya	% 85.38	3	Işık	% 90.23	3	İzmir Ekonomi	% 66.50
4	Çankaya	% 78.99	4	Başkent	% 85.38	4	Çankaya	% 89.76	4	Çankaya	% 64.42
5	Işık	% 77.87	5	İstanbul Bilgi	% 80.57	5	Bilkent	% 85.59	5	Bilkent	% 63.06
6	Bilkent	% 76.55	6	Bahçeşehir	% 80.14	6	İstanbul Bilgi	% 81.64	6	Başkent	% 59.61
7	Fatih	% 61.57	7	Bilkent	% 75.00	7	Doğuş	% 80.19	7	Yeditepe	% 58.61
8	Yeditepe	% 53.71	8	Fatih	% 72.50	8	Atılım	% 73.55	8	İstanbul Bilgi	% 57.20
9	İstanbul Kültür	% 44.05	9	Doğuş	% 68.91	9	Başkent	% 73.41	9	Işık	% 54.75
10	Atılım	% 42.07	10	Atılım	% 65.92	10	Yeditepe	% 72.82	10	Haliç	% 41.61
11	Beykent	% 30.00	11	Işık	% 63.73	11	Çağ	% 62.27	11	Maltepe	% 40.37
12	Çağ	% 28.14	12	Yeditepe	% 62.82	12	İstanbul Kültür	% 58.79	12	Atılım	% 38.56
13	Maltepe	% 27.09	13	Kadir Has	% 55.52	13	Maltepe	% 57.31	13	Doğuş	% 38.21
14	Kadir Has	% 12.00	14	İstanbul Kültür	% 48.30	14	Fatih	% 54.89	14	Bahçeşehir	% 35.43
			15	Beykent	% 37.73	15	Bahçeşehir	% 54.14	15	Çağ	% 35.26
			16	Maltepe	% 36.12	16	Kadir Has	% 52.22	16	İstanbul Kültür	% 35.02
			17	Çağ	% 29.29	17	Haliç	% 48.47	17	Kadir Has	% 32.05
			18	Haliç	% 14.66	18	Beykent	% 33.60	18	Beykent	% 18.19
			TOPLAM	% 67.16	TOPLAM	% 71.88	TOPLAM	% 52.93			

Yaşanan son ekonomik krizin vakıf üniversitelerinin doluluk oranlarını etkilediğini görüyoruz. ÖSS genel yerleştirme dönemleri sonunda genel doluluk oranı 1998 yılında yüzde 64.66, 1999 yılında yüzde 67.16, 2000 yılında yüzde 71.88 iken bu oran krizin etkisiyle 2001'de yüzde 52.93, 2002'de ise yüzde 53.50 olarak gerçekleşti. 2003 yılına baktığımızda krizin etkisinin geçtiğini ve genel doluluk oranının kriz öncesi ortalamasının da üzerine çıkarak yüzde 76.71 olarak gerçekleştiğini görüyoruz. 2004 yılına baktığımızda ise vakıf üniversiteleri genel doluluk oranının yüzde 87.94 ile en yüksek düzeye ulaştığını tespit ediyoruz.

Sıra	Üniversite	2002	Sıra	Üniversite	2003	Sıra	Üniversite	2004
1	Sabancı	% 97.02	1	Fatih	%100.00	1	TOBB ETÜ	% 99.25
2	Koç	% 93.45	2	Koç	%96.58	2	Koç	% 97.84
3	İstanbul Ticaret	% 69.12	3	Ufuk	%95.96	3	Sabancı	% 97.65
4	Çankaya	% 64.96	4	Çankaya	%91.04	4	Çankaya	% 97.05
5	İstanbul Bilgi	% 64.27	5	Bilkent	%87.20	5	İstanbul Ticaret	% 96.01
6	Bilkent	% 61.10	6	İzmir Ekonomi	%87.09	6	Kadir Has	% 94.57
7	Işık	% 60.82	7	Yeditepe	%83.46	7	Doğuş	% 94.23
8	Başkent	% 56.58	8	İstanbul Ticaret	%83.12	8	Başkent	% 92.70
9	Yeditepe	% 53.56	9	Kadir Has	%80.74	9	İzmir Ekonomi	% 91.19
10	İzmir Ekonomi	% 52.93	10	Başkent	%77.16	10	Beykent	% 90.44
11	Beykent	% 46.34	11	Beykent	%77.15	11	Fatih	% 89.01
12	Maltepe	% 43.96	12	Atılım	%75.55	12	İstanbul Kültür	% 88.97
13	Fatih	% 43.30	13	İstanbul Bilgi	%70.48	13	Yeditepe	% 86.79
14	Kadir Has	% 41.99	14	Işık	%70.11	14	Bilkent	% 86.39
15	İstanbul Kültür	% 39.82	15	Sabancı	%69.09	15	Işık	% 85.61
16	Çağ	% 38.95	16	Yaşar	%68.75	16	Atılım	% 84.49
17	Ufuk	% 37.50	17	Bahçeşehir	%65.17	17	Ufuk	% 83.45
18	Bahçeşehir	% 37.08	18	İstanbul Kültür	%61.48	18	Yaşar	% 83.17
19	Haliç	% 32.06	19	Maltepe	%58.71	19	İstanbul Bilgi	% 82.82
20	Doğuş	% 29.60	20	Haliç	%51.52	20	Haliç	% 80.32
21	Atılım	% 24.30	21	Doğuş	%50.95	21	Bahçeşehir	% 80.04
22	Yaşar	% 14.66	22	Çağ	%44.68	22	Maltepe	% 79.33
	TOPLAM	% 53.50	23	Okan	%37.50	23	Okan	% 71.33
			TOPLAM	%76.71	24	Çağ	% 66.45	
					TOPLAM	% 87.94		

YILLARA GÖRE KAYDOLAN ÖĞRENCİ SAYILARI

Üniversite	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	TOPLAM
1 Bilkent	1332	1470	1515	1255	1543	1928	2090	11133
2 Yeditepe	723	916	1104	1432	1496	1646	1979	9296
3 İstanbul Bilgi	1033	1290	1290	941	1112	948	1201	7815
4 Başkent	557	952	1138	924	979	1281	1525	7356
5 Çankaya	549	549	570	509	406	569	660	3812
6 Koç	194	218	482	501	528	651	681	3255
7 İstanbul Kültür	163	327	431	317	370	514	888	3010
8 Fatih	588	551	381		288	462	486	2756
9 Bahçeşehir		218	359	377	287	524	646	2411
10 Atılım	162	178	445	231	139	476	665	2296
11 Sabancı		247	271	341	359	380	584	2182
12 Işık	257	341	388	219	222	305	381	2113
13 Kadir Has	3	186	282	193	236	541	610	2051
14 İzmir Ekonomi				282	352	540	766	1940
15 Maltepe	84	177	235	214	244	320	480	1754
16 Doğuş		317	417	214	151	186	343	1628
17 Beykent	159	200	205	111	171	287	407	1540
18 İstanbul Ticaret					347	463	554	1364
19 Haliç		55	223	216	160	254	396	1304
20 Çağ	152	128	175	134	127	143	214	1073
21 Ufuk					60	119	116	295
22 Yaşar					22	77	173	272
23 TOBB ETÜ							268	268
24 Okan						45	214	259
TOPLAM	5956	8320	9911	8411	9599	12659	16327	71183

1998-2004 yılları arasında vakıf üniversitelerinin toplam kontenjanlarının 104.282 olduğu ve genel yerleştirme dönemleri sonunda bunun 71.183'ünün dolduğu görülmektedir. Bu da son yedi yılda ortalama doluluk oranının yüzde 68.26 olduğu anlamına gelmektedir.

ÖNEMLİ AÇIKLAMA

Bu çalışma; ÖSYM 1998-2004 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzları ile ÖSYM 1998-2004 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programlarına Ek Yerleştirme Kılavuzlarında yer alan bilgiler doğrultusunda ve yalnızca merkezi yerleştirme ile alan lisans bölümleri ele alınarak hazırlanmıştır. Rakamlara, ek yerleştirme dönemlerinde kayıt yaptıranlar dahil değildir.

Prof. Dr. Turgut ÖNEN

*Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dekanı*

Orta ve lise öğrenimimi Galatasaray Lisesi'nde yaptıktan sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdim. Askerlik görevimi ve avukatlık stajımı tamamladıktan sonra halihazırda Gazi Üniversitesi olan Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde asistan olarak göreve başladım. 1980'den sonra da Gazi Üniversitesi'nde akademik çalışmalarımı ve öğretim üyeliğimi sürdürdüm. 1997 yılında emekli olarak, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin kuruluşunda dekan olarak görev aldım.

Halen bu görevimi sürdürüyorum. Ülkemizde ilk kez 4 yıllık Bankacılık-Sigortacılık Yüksek Okulu, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin kuruluşlarında görev aldım ve bu kurumlarda beş dönem Dekanlık yaptım.

Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi yedi yılda ciddi bir gelişim göstererek toplumumuzda ve hukukçular arasında saygın yerini almış bulunmaktadır. üçüncü dönem mezunlarımızı vermiş bulunuyoruz. Mezunlarımızın hayattada başarılı olmalarına inanıyorum.

Fakültemizde tatminkar, başarılı ve tanınan bir öğretim kadrosu hizmet vermektedir. Eğitim ve öğretim görevini açıklık ve şeffaflık içerisinde, belli bir düzeyi gözeterek ve hiç bir huzursuzluğa taviz vermeden, hoşgörü içerisinde sürdürmekteyiz.

Amacımız, Hukuk Fakültesinin müstakil bir binaya kavuşturulması, genç ve ehil kadrolann bir an önce yetişerek görev almalarıdır. Bunun için çalışmaktayız. Vadedilen yeni kampüste daha verimli ve rahat bir ortam oluşacağını inancındayız.

KOÇ SİSTEM'DE BİR ÇANKAYA'LI

Adnan Özgüner ERDURSUN

Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği 2003 Mezunu

KoçSistem Yazılım Geliştirme Uzmanı

Neden bu mesleği seçtiniz?

Genelde insanların yaşamları, hayatın önlerine sunduğu seçeneklerle, insanın yaptığı seçimlerle şekillenir, fakat bazı konularda da müdahale edemediğiniz seçimler olur. Ülkemizde de bu konuda, insanın yaşamını çok etkileyen bir unsur olan, “Üniversite Sınavı” sayesinde birçok genç gibi ben de mesleğimi belirleyen bu sınav sonucunda, düşündüğüm tek mühendislik olan bilgisayar mühendisliğine adım atmış oldum. Geleceği açık, değişen ve gelişen dünyamızda yer alan ve değişimin temelini oluşturduğunu düşündüğüm bilgisayar, çocukluğumdan beri ilgi duyduğum bir amaçtı. Şimdi ise o amaç, benim en güçlü aracım. Bu araç sayesinde ilerleyebileceğim ve bilişim teknolojilerinde daha yapacak çok işim olduğunu düşünüyordum.

Şu anda yaptığımız iş, görev ve sorumluluklarımız nelerdir?

Koç bilgi grubu bünyesindeki KoçSistem bilgi teknolojileri şirketinde uygulama geliştirme uzmanı olarak görev yapmaktayım. Şu an Devlet Hava Meydanları projesinde altyapı sorumlusu olarak çalışıyorum. Aynı zamanda stajyer sorumlusu olarak, stajyerlerin yönlendirilmesi, iş paylaşımı ve değerlendirilmesinden de sorumluyum.

Geriye baktığınızda aldığınız eğitim programını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kişisel eğitimin ilköğretim sırasında verildiğine inanıyorum, üniversitede ise öğrenme ve araştırma eğitimi verildiğini düşünüyorum. Bu eğitimin yanında mesleki öğretim ve pratik yapma imkanları sağlayan üniversite ortamını da iyi değerlendirdiğim düşüncesindeyim. Gerek bilgiye erişim kolaylığı, gerekse tecrübeli ve bilgili eğitim kadrosu sayesinde üniversitede aldığım eğitim ve öğretimle hayatımda önemli bir dönemi tamamlamış bulunmaktayım. Bundan sonra eğitimim ve öğretimimin iş ve hayatın zor şartlarında devam edeceğini biliyor ve asıl bundan sonra aldığım eğitimin etkilerini göreceğime inanıyorum.

Aldığınız eğitimin çalışma yaşamınıza faydası nasıl oldu?

Öncelikle, alınan eğitimle birlikte kendini yetiştirmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu konuda üniversitemizin bize sunmuş olduğu ve benim de iyi değerlendirdiğimi düşündüğüm, üniversite bünyesinde çalışma olanağı sayesinde teoride gördüğüm şeyleri, pratiğe dökerek kendimi geliştirebildiğimi düşünüyorum. Çankaya Üniversitesi'nin sağladığı en son teknoloji ve olanaklar sayesinde şu anki işyerimde başarılı ve etkin bir yere sahibim.

Geriye baktığınızda üniversitenin sosyal ve kültürel faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunlara etkin olarak katılabildiniz mi?

Evet. Zaten üniversitenin en güzel yanı budur ve bu yönden çok şanslıyız. Üniversitemizin bize bir çok imkan sağlaması sayesinde bu aktivitelere katılma şansı buldum. Piyano çaldım, Türk sanat musikisi eğitimi alarak Çankaya Üniversitesi korosunda aktif olarak yer aldım, solo şarkılar seslendirdim. Derslerle birlikte bu tür faaliyetlere katılınca insan daha başarılı oluyor. Şu an halen müzikle uğraşiyor ve klarnet dersleri alıyorum.

Kariyer hedefleriniz nelerdir?

Bilgisayar mühendisliğinin bana verdiği imkanlar sayesinde olabildiğince ilerlemeyi düşünüyorum. Bu çerçevede, öncelikle işletme yönetimi yüksek lisans eğitimimi tamamlayıp, (bu eğitimimi de yuvaya dönerek ve yine öğrencisi olabildiğim Çankaya Üniversitesi'nde yapıyorum) yönetim kadrosunda yeralmayı planlıyorum.

İş dışı zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

İş dışında boş zaman pek bulamıyorum, ama, insan isterse herşeyi yapabilir, kendine güzel anlar yaratabilir. Ben de kıymetli olan bu güzel boş zamanlarımı sevdiğilerimle geçiriyorum. Ayrıca, iş dışındaki zamanlarımda, sosyal aktivitelere katılıyor ve müzikle uğraşıyorum. Klarnet ve gitar çalarak da yoğun tempodan sıyrılarak kendimi rahatlatmayı başarabiliyorum.

Öğrencilik döneminde piyano dersinde

Halen Çankaya Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere neler söylemek istersiniz?

Güzel, kıymetli birşeyler elde etmek ancak çalışmakla olacaktır. Herkesin kendisine ait bir çizgisi vardır ve şuan okuyan arkadaşlarıma inandığınız yolda devam edin derim. Bu konuda değerli akademisyenlerimizin tecrübelerinden faydalanın. Üniversitemizin sosyal ve teknolojik olanaklarını değerlerledirin ve yeni olanaklar için şartları zorlayın. İleride önünüze çıkan her hırsatı değerlendirmeye çalışın.

KONSEYDEN...

Halil ÖZKAN

*Çankaya Üniversitesi
Öğrenci Konseyi Başkanı*

Yakın bir zamanda 81. yılını kutlayacak olan Türkiye Cumhuriyetimizin geleceği olan biz gençlerin, özgürce düşünen, üreten, çağdaş bilgilerle beslenen, akıl dışılıktan ve bağınazlıktan uzak, Atatürk'ün gösterdiği yolda yılmadan ilerleyen, O'nun ilke ve devrimlerine sahip çıkan, koruyan bireyler olarak böyle kaliteli bir akademik ortamda öğrenim görmek biz öğrenciler için ayrı bir şanstır.

Türkiye'nin, Büyük Önder, Eşsiz Devlet Adamı Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma amacıyla biz gençlerin de üzerimize düşen görevi en iyi şekilde yerine getireceğimizi belirtmek istiyorum. Demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti ülkesiyle ve ulusuyla bölünmez bir bütündür. Bizlere düşen en büyük görev ve sorumluluk, rahmetle ve şükranla andığımız atalarımızın büyük bedeller ödeyerek kurdukları Cumhuriyetimize layık gençler olmaktır.

Bizleri yaratıcı, üretken ve çağdaş bireyler olarak yetiştirmeye çalışan hocalarımızın deneyimlerinden en iyi şekilde yararlanmaya, derslerin dışında sosyal ve kültürel faaliyetlere katılarak kendimizi çok yönlü yetiştirmeye özen göstermeliyiz.

Tüm Çankaya Üniversitesi camiasına yeni akademik yılımızın başarılı ve verimli olmasını diliyorum.

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Öğretim Dili: İngilizce

Prof. Dr. M. Reşit TOLUN - Bölüm Başkanı

Son on senede dijital sistemlerin maliyetindeki büyük düşüş ve diğer alanlarda bilgisayarların kullanımı bölümün önemini büyük ölçüde arttırmıştır. Bugün Bilgisayar Mühendisliği en hızlı gelişen akademik birimlerden biridir. Bilgisayar Mühendisliği Bölümü dijital sistemler, veri iletişimi, veri tabanları, ileri programlama dilleri, bilgisayar sistem ve ağlarını çözümlmek, tasarlamak ve yürütmek için gerekli beceri ve yeterliliği sağlayan bir program sunar. Bilgisayarlar, donanım ve yazılım olmak üzere birbirine dayanan ve birbirini tamamlayan öğelerden oluşmaktadır. Sürekli olarak

gelişmekte olan bilgisayarlar giderek ucuzlamakla birlikte verimlilikleri de artmaktadır. Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, öğrencilerini 21. yüzyıl için gerekli bilgilerle donatmayı amaçlamaktadır. Program, aşağıdaki amaçlar göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır:

- İnsan gücü açısından pazar ihtiyacını karşılayacak becerileri sağlamak,
- Bu alanda uluslararası düzeyde gelişen sistem ve programları izlemek,
- Öğrencilerin belirli alanlarda uzmanlaşmalarını sağlamak,
- Seçmeli derslerle öğrencilerinin bilgilerini genişletmek.

Bilgisayar Mühendisliğinde lisans derecesini, programlarındaki tüm derslerini GPA 2 veya daha yüksek bir dereceyle tamamlayan öğrenciler hak eder.

İş Olanakları

Bilgisayar Mühendislerinin iş olanakları çok yönlüdür. Teknik alan ve ünvanlar: Sistem analisti, sistem mühendisi, sistem programcısı, satış mühendisi, destek mühendisi, tasarım mühendisi, iletişim-ağ mühendisi, veri tabanı uygulamacısı, bilişim teknolojileri uzmanı, uygulama mühendisi, yönetici...

Öğretim Kadrosu

Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Lisans Eğitim Programı				
Birinci Yıl	İkinci Yıl	Üçüncü Yıl	Dördüncü Yıl	Seçmeli Dersler
Mühendislikler İçin Genel Fizik I-II Mühendislikler İçin Matematik I-II Bilgisayar Biliminin Temelleri + Lab. Mühendislik Simülasyonları + Lab. Bilgisayar Programlama I-II + Lab. Deney Aletleri ve Ölçümler + Lab. İngilizce I-II Türkçe I-II	Ayrık Yapılar Bilgisayar Programlama II + Lab. Elektriksel Devre Analizi + Lab. Bilgisayar ve Elektronik Müh. İçin Matematik I-II Sinyaller ve Sistemler + Lab. Sayısal Elektronik + Lab. Elektronik Temelleri + Lab. Veri Yapıları + Lab. Atatürk İlkeleri I-II Seçmeli Ders Yaz Dönemi Stajı I	Veri Kullanımı ve Dosya Yapıları + Lab. Dijital Sistem Tasarımı + Lab. Elektronik İletişim + Lab. Mikroişlemciler I + Lab. Veritabanlı Yönetim Sistemleri + Lab. Nesneye Dayalı Diller + Lab. Mikroişlemciler II + Lab. İşletim Sistemleri + Lab. Yaz Dönemi Stajı II Seçmeli Ders 1-2	Bilgisayar Ağları + Lab. Proje Çalışması I-II Yazılım Sistemleri + Lab. Sayısal Sinyal İşleme + Lab. Programlama Dilleri + Lab. İnsan Hakları Seçmeli Ders 1-2-3-4	Pratik UML: Rational Rose Aracını Kullanım Bilimsel Diller ve Automata Teori + Lab. Bilimsel Hesaplamaya Giriş + Lab. İş Alanında İstatistiksel Uygulamalar Bilgi Sistemlerinin Analiz ve Tasarımı Bilgi Sistemi Güvenliği ve Şifreleme Sayısal Görüntü İşleme + Lab. Yapay Zeka + Lab. Bilgisayar Grafikleri + Lab. Dağıtık Sistemler ve Algoritmalar + Lab. "Neural" Bilgisayar Ağları + Lab. Java ile İstemci/Sunucu Programlama

Prof.Dr.Ziya AKTAŞ	Yazılım Mühendisliği
Prof.Dr. Turhan ALPER	Gömülü Sistemler
Prof.Dr. Mehmet Reşit TOLUN	Yapay Zeka, Öğrenme, Uzman Sistemler
Y.Doç.Dr. Ali Rıza AŞKUN	Doğal Dil İşleme
Y.Doç.Dr. Cem ÖZDOĞAN	Elektronik Yapı Hesaplamaları, Paralel Hesaplama, Bilimsel Hesaplama
Y.Doç.Dr. Ali SEBETÇİ (izinli)	Bilimsel Hesaplama, Nanoteknoloji
Y.Doç.Dr. Gülsün TÖRECI	Programlama Dilleri
Öğr.Gör. Dr. Abdülkadir GÖRÜR	Metin Sınıflandırma, Veri Madenciliği, Bilgisayar Ağları
Öğr.Gör. Dr. Reza HASSANPOUR	Görüntü İşleme, Örüntü Tanıma, Grafik
Öğr.Gör.Dr. E. Mohammed MUSA	Örüntü Tanıma, Nöron Ağları, Veri Madenciliği
Öğr.Gör. Roya CHOUPANI	Yapay Zeka, Öğrenme, Uzman Sistemler
Öğr.Gör. Hamid DARVISH	Bilişsel Bilimler
Öğr.Gör. Ayad A. MOUSA	Sayısal Sinyal İşleme, Biyomedikal Sinyal İşleme
Öğr.Gör. Nael SALMAN	Yazılım Mühendisliği, Nesne Tabanlı Programlama, Veri Tabanları
Öğr.Gör. Ayşegül TAŞ	Envanter Kontrol, Yönetim Bilişim Sistemleri

Haluk BİLGİN
Çankaya Üniversitesi Spor Kulübü
Genel Sekreteri

LİG BAŞLARKEN

Bu yıl takımlarımız, geçen seneki hedeflerini tutturabilmek ve daha üst sıralara tırmanmak amacıyla Ağustos başında idmanlara başladı. Geniş bir alt yapı yelpazesıyla başladığımız bu yıl, tüm takımlarımızla iddialı bir konuma gelebilmek için Ağustos ayı boyunca kondisyon ve atletizm çalışmalarını yaparak güçlendik.

Bayan Basketbol takımımız geçen seneki kadrosuna Erdemir Spor'dan Aslı ile Dilek'i, Antalya Koleji'nden de Dila'yı transfer ederek başladı. Liseyi bu yıl bitiren Dila Aşkın ÖSS 2004 sonucunda üniversitemizin Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'ne yerleşti. Bayan takımımız bu arkadaşlarımızın katılımı ile daha da güçlendi. Ancak, bu sezon tüm takımların çok yatırım yapmaları, hemen hemen hepsinin üç yabancı alması Bayan Liginin çok zorlaştırdı. Biz de takımımızı daha iyi etüd edebilmek için Eylül ayında Uluslararası Ünye Turnuvasına katıldık. Sekiz takımın katıldığı bu turnuvada dördüncü olabildik. Daha sonra Botaş 20. yıl kuruluş turnuvasında (Adana'da

düzenlenen dörtlü turnuvada) ikinci olduk. Bu turnuvalar gösteriyor ki bu sene lig çok çetin geçecek.

Erkek Basketbol 2.Lig takımımız ise bu sezon gençlerle mücadele kararı alarak kadrosunu gençleştirdi. Kadrosunda sekiz tane genç takım oyuncusu bulunduran takımımız bu yıl play-off'a kalma hedefindedir. Genç oyuncularımızın tecrübe kazanması en önemli hedefimizdir. Deplasmanlı lig oyuncularımızın da görev aldığı üniversite takımlarımızda bu yıl en üst dereceyi almaya çalışacaklardır. Üniversite bayan takımımız, tüm üniversiteler için de Türkiye üçüncü olmuş, bu yıl da Türkiye şampiyonluğuna adaydır. Üniversiad 2005'in İzmir'de olması da bu yıl üniversite maçlarının önemini bir kat daha artıracaktır. Tüm sporcu ve öğrencilerimize güzel bir sezon diliyor ve basketbol, masa tenisi, satranç gibi faaliyetlerde en üst seviyede temsil edilen üniversitemizde tüm personeli ve öğrencilerimizi maçlarımıza ve spor salonlarımıza bekliyoruz.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ SPOR KULÜBÜ BAYAN 1. LİG BASKETBOL TAKIMI

Forma No	Adı-Soyadı	Doğum Yılı	Boyu	Pozisyonu
4	PINAR TURAN	1982	1.70	G
5	İLSU DARICIOĞLU	1983	1.70	G
6	VERA PEROSTIYSKA	1982	1.96	P
7	AYŞE DİLEK ÜNÜVAR	1.82	1.78	F
8	HÜLYA ÖZDEMİR	1980	1.80	F
9	İREM KIRATLIOĞLU	1986	1,86	F
10	EBRU PEKER	1986	1.70	G
11	DAMLA GÜNKUT	1984	1.83	F/P
12	DERYA ANTAŞ	1980	1.75	F/P
13	ELİZ KUMRAL	1986	1.86	F/P
14	BURCU KOCAOĞLU	1986	175	G/F
15	DİLEK ÖZAK	1983	182	F
16	ASLI KARTALTEPE	1979	188	P

ANTRENÖR : HALUK BİLGİN
YRD. ANTRENÖR : YASİN AKINCI

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ SPOR KULÜBÜ ERKEK 2. LİG BASKETBOL TAKIMI

Forma No	Adı-Soyadı	Doğum Yılı	Boyu	Pozisyonu
4	CAN ACAR	1985	1,95	F
5	BARKIN ÇINAR	1983	1,93	G
6	BATUHAN KARACAN	1989	1,94	G
7	HİDAYET ÖZTÜRK	1980	1,96	F
8	EMRE KALKANOĞLU	1983	1,90	G
9	EMRE YAVUKLU	1988	1,87	G
10	SERTAN ALTUN	1983	2,00	F
11	HAZER AVCI	1987	2,02	C
12	ERMAN ÖZKAN	1986	1,88	G
13	DENİZ TUNCA	1988	2,05	C
14	BİLAL ÖZ	1987	1,93	F
15	ERSUNAL CAKA	1983	2,05	C
	BERKAY ÖZER	1987	1,87	G

ANTRENÖR : M.ŞÜKRÜ YARAVLI
YRD. ANTRENÖR : ERDİNÇ AYDIN

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

SEDAM

SÜREKLİ EĞİTİM, DANIŞMA, ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

DIŞ TİCARET ELEMANI YETİŞTİRME SERTİFİKA PROGRAMI

27 EKİM 2004 - 13 OCAK 2005

Programın Konuları

Uluslararası Pazarlama, Dış Ticarete İnternet Kullanımı, Kur Riskleri ve Korunma Yolları, Dış Ticaret Sözleşmelerinin Hazırlanışı, Ticari Anlaşmazlıkların Çözüm Yöntemleri, Uluslararası Teslim ve Ödeme Şekilleri, Dış Ticaret Mevzuatı (İhracat, İthalat ve Standardizasyon), Gümrük Mevzuatı ile Kambiyo Mevzuatı ve Uygulamaları, Uluslararası Taşımacılık ve Sigortacılık Usul ve Esasları ile Uluslararası Ticarete Kullanılan (Ticari, Resmi, Taşıma, Sigorta ve Finansman) Belgelerinin Düzenlenmesi, Dış Ticarete Finansman Teknikleri, Dış Ticaret İşlemlerinin Vergilendirilmesinde Usul ve Esaslar, Yatırım Teşvik Mevzuatı, Uluslararası İnsan Kaynakları Yönetimi, Genel Değerlendirme.

Programın Süresi

12 hafta x 6 saat = 72 saat

Ders Programı

Çarşamba-Perşembe 18.00 - 21.00

Kayıt

Kayıtlar; şahsen, telefon, faks ya da e-posta yoluyla kimlik bilgilerini bildirerek yapılabilir. Ücret, katılımcı başına 765.000.000.- TL'dir (%18 KDV dahil) ve 3 taksitte ödenir. Program ücreti **Vakıfbank Meşrutiyet Şb. 2045148 nolu** hesaba yatırılıp dekontu SEDAM Müdürlüğü'ne teslim edilmelidir.

Katılımcılar

Dış ticaretle uğraşan, uğraşmayı hedefleyen işletmelerin yönetim kadrosu veya yönetici adayları ile kendisini dış ticaret konusunda yetiştirmek isteyen herkes bu programa başvurabilir. Kurs herkese açıktır.

Ücretleri programın türüne ve süresine göre değişmektedir.

Uygulamalı Dış Ticaret Yönetimi

Pazarlama Yönetimi

İnsan Kaynakları Yönetimi

Finansçı Olmayanlar İçin Finans

Genel İngilizce-TOEFL-KPDS

Profesyonel Satış Teknikleri

Halkla İlişkiler ve Tanıtım

Muhasebe ve Finansman Yönetimi

Bilgisayar

Kurumsal Eğitim Programlama

Kurum ve kuruluşların her türlü araştırma, fizibilite, proje ve teknik hizmet gereksinimleri için çözüm üretiyoruz.

DOĞADAN GIDA ÜRÜNLERİ A.Ş.

Bitki ve meyve çayları sektörünün öncü kuruluşu DOĞADAN, 1975'ten bugüne tüketicisine sağlık taşımaktadır. 1998 yılında yabancı ortaklı bir firma olan Doğadan son beş yılda pazar payını her yıl arttırarak yüzde 60 ile pazar lideri konumuna geldi. 2004 yılı içerisinde yirmi ülkeye yapılan ihracatlarda toplam satışın yüzde 10'una ulaşıldı.

AC Nielsen'in her yıl düzenli olarak yaptığı markalar araştırması sonuçlarına göre; Doğadan 2003 yılında da Türkiye'de son yıllarda artan ivmesiyle dikkat çeken bitki-meyve çayları ürün grubunda yüzde 19,5'lük pay ile ilk hatırlanan marka oldu. Doğadan meyve çaylarındaki bilinirliğini 2002 yılına göre yüzde 7,8 artırdı. Bu artış ile geçen yıla göre bilinirliğini en çok arttıran markalar arasında ilk on firma arasına girdi.

2003 yılı sonunda Dünyanın en prestijli mağazalarından biri olan Harrods'ta Doğadan ürünleri satılmaya başlandı. Doğadan markalı ürünler; bitki-meyve çayları, sağlıklı yaşam çayları, vitaminli çocuk çayları, yeşil çaylar ve siyah çay olmak üzere altı grup ve yirmibeş çeşitten oluşmaktadır. Ürünlerin tümü süzen poşet formunda ve ileri teknoloji ile üretilmektedir.

ÜRETİM FAALİYETLERİ

Doğadan A.Ş. 2002 yılında ISO 9001:2000 kalite sistemi ve HACCP uygulamaları ile birlikte SGS firması tarafından belgelendirilmiştir.

Doğadan üretim tesisleri Türkiye'nin ikinci büyük poşet çay üretim tesisidir. ISO standartlarına göre kurulan sistem sayesinde, tüm faaliyetlerinizi belirli

prosedürler doğrultusunda yaparak, hep aynı standartlarda girdi, ürün satın alınıp, aynı metotlarla üretim yapıp, her zaman aynı standartta ürün üretme garantisini tüketicilere verilmektedir. HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points) Tehlike Analizi ve Kritik

Kontrol Noktaları Sistemi, önleyici bir gıda güvenliği sistemidir. HACCP ile olası tüm risklerin değerlendirilip, belirli kritik noktaların tespit edilmesi ve bu kritik noktalarda gerekli önlemlerin alınması yolu ile ürün insan sağlığı açısından güvence altına alınmaktadır. 2005 yılı itibarıyla Doğadan yeni üretim tesislerinde ISO

9001:2000 kalite sistemi ve HACCP uygulamalarına ek olarak ilaç üretiminde kullanılan GMP'ye göre üretime geçecek.

Tüketicilerin ürünler hakkındaki tüm soruları 0800 314 60 70 numaralı ücretsiz danışma hattı aracılığıyla yanıtlanmaktadır. Aynı zamanda Doğadan'ın kurumsal web sayfasında bitkiler hakkındaki bilimsel ve en doğru bilgiler, sağlıklı ve serinletici hem de çok lezzetli soğuk içecek tarifleri, yaz günleri için değişik alternatifler sunulmaktadır.

E-bülten üyelik sistemi ile kullanıcılar yeniliklerden haberdar edilmektedir. Siteden aynı zamanda Doğadan ürünlerinin online satış noktalarına da ulaşılmaktadır.

Genel Müdürlük ve Üretim Tesisleri Ankara'da olan Doğadan A.Ş.'de Genel Yönetim, Satış, Üretim, Pazarlama, Mali İşler ve İnsan Kaynakları Departmanları hizmet vermektedir.

Doğadan Gıda Ürünleri Sanayi ve Pazarlama A.Ş.
Oğuzlar Mahallesi 56. Sokak No:12 Balgat-Ankara
Tel: 0312 2843100 Faks: 0312 2877397
www.dogadan.com.tr e-posta: dogadan@dogadan.com.tr

KİTAP

Damlaya Damlaya (Ortadoğu'nun Su Sorunu)

*Prof. Dr. Özhan Uluatam
Çankaya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü*

Türkiye'nin insanları için su sorunu, su kaynaklarını nasıl kullanacağı, nasıl değerlendireceğinden ibaret.

Bir yerlerdeki su musluğuna ulaştırmak, tarlasına akıtmak gibi. Ama güney komşumuz olan ülkelerde atılacak her adımın, yapılan her konuşmanın içine bir başka boyutta, bir başka içerikte "su sorunu" giriyor.

Yalnız şimdilerde değil, gelecekte de, yalnız Suriye'yle, Irak'la değil Ürdün, Filistin, Lübnan, İsrail hatta daha da aşağılardaki birçok Ortadoğu ülkesiyle ilişkiler gündeminin bir yerinde hep su sorunu olacak gibi.

Zaman zaman dostluk söylemleriyle sarmaş dolaş karşımıza çıkan, ama, çoğu kez siyasal huzursuzlukların, sızlanmaların

konusunu oluşturan bir su sorunu... Daha da kötüsü, bazı dostlarınca Türkiye'nin başına dert edilen bir bölgesel terörün gelişip serpilmesinin gerisinde de, büyük ölçüde, su akıyor.

*Türkiye İş Bankası
Kültür Yayınları
2. Basım Eylül 2004*

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ 2004 - 2005 AKADEMİK TAKVİMİ

<i>GÜZ DÖNEMİ</i>	
2-27 Ağustos 2004	Lisans ve Lisansüstü Yatay Geçiş Başvuruları ile Çift Anadal ve Yandal Programlarına Başvurular
2 Ağustos-10 Eylül 2004	Lisansüstü Başvuruları
9-20 Ağustos 2004	İç Mimarlık Bölümü Ön Kayıt Başvuruları
24 Ağustos 2004	İç Mimarlık Bölümü Özel Yetenek Sınavı
31 Ağustos-1 Eylül 2004	İç Mimarlık Bölümü Asil Listedeki Kayıt Hakkı Kazanan Öğrencilerin Kayıtları ve Öğretim Ücretlerinin Ödenmesi
2-3 Eylül 2004	İç Mimarlık Bölümü Yedek Listedeki Kayıt Hakkı Kazanan Öğrencilerin Kayıtları ve Öğretim Ücretlerinin Ödenmesi
6-10 Eylül 2004	ÖSS ve YÖS ile Üniversiteye Yerleştirilen Öğrencilerin İlk Kayıtları ve Öğretim Ücretlerinin Ödenmesi (İç Mimarlık Bölümü Hariç)
13-17 Eylül 2004	Öğretim Ücretlerinin Ödenmesi (Yeni Kayıt Öğrenciler Hariç)
13-17 Eylül 2004	Yeni Kayıt Yaptıran Öğrencilere Üniversite ve Bölümlerinin Tanıtım Programı
16 Eylül 2004	İngilizce Yeterlik ve Kur Belirleme Sınavı
16-17 Eylül 2004	Lisansüstü Yabancı Dil-Bilim Sınavı veya Mülakat Sınavı
20-22 Eylül 2004	Dönem Ders Kayıtları ve Danışman Onayları (Önlisans ve Lisans)
21-22 Eylül 2004	Lisansüstü Yeni Kayıtlar ve Yeni Lisansüstü Öğrenciler için Öğretim Ücretinin Sabit Kısmının Ödenmesi
23-24 Eylül 2004	Tüm Lisansüstü Öğrencilerin Dönem Ders Kayıtları ve Danışman Onayları ile Alınacak Derslerin Öğretim Ücretlerinin Ödenmesi; Eski Öğrenciler için Öğretim Ücretinin Sabit Kısmının Ödenmesi
27 Eylül 2004	Önlisans, Lisans ve Lisansüstü Programlarında Derslerin Başlaması
7-8 Ekim 2004	Ders Ekleme-Bırakma, Geç Kayıtlar ve Danışman Onayları (Lisansüstü Dahil)
28-29 Ekim 2004	Cumhuriyet Bayramı (1,5 gün)
10 Kasım 2004	Atatürk'ün Ölüm Yıldönümü
12 Kasım 2004	Dersten Çekilmek İçin Son Gün
14-16 Kasım 2004	Ramazan Bayramı (3 gün)
20 Aralık 2004 -7 Ocak 2005	Bahar Dönemi Lisansüstü Yatay Geçiş Başvuruları
20 Aralık 2004 -27 Ocak 2005	Bahar Dönemi Lisansüstü Başvuruları
31 Aralık 2004	Derslerin Sona Ermesi (İngilizce Hazırlık Okulu Hariç)
1 Ocak 2005	Yeni Yıl Tatili
3-18 Ocak 2005	Önlisans, Lisans ve Lisansüstü Programların Dönem Sonu Sınavları
14 Ocak 2005	İngilizce Hazırlık Okulunda Derslerin Sona Ermesi
19 Ocak-6 Şubat 2005	Dönem Sonu Tatili (20-23 Ocak 2005 Kurban Bayramı)
24 Ocak 2005	Lisansüstü Öğrenciler İçin Tez Savunmasının Son Günü
25 Ocak 2005	Dönem Sonu Notlarının Öğr. İşl. Müd.'ne Teslim Edilmesinin Son Günü
31 Ocak-1 Şubat 2005	Bahar Dönemi Lisansüstü Yabancı Dil-Bilim

	Sınavı veya Mülakat Sınavı
31 Ocak-4 Şubat 2005	Hukuk Fakültesi Dönemlik Derslerinin Bütünleme Sınavları
11 Şubat 2005	Hukuk Fakültesi Bütünleme Sınav Sonuçlarının Öğr. İşl. Müd.'ne Teslim Edilmesinin Son Günü
BAHAR DÖNEMİ	
24-26 Ocak 2005	Çift Anadal ve Yandal Programlarına Başvurular
31 Ocak-4 Şubat 2005	Öğretim Ücretlerinin Ödenmesi
3-4 Şubat 2005	Lisansüstü Yeni Kayıtlar ve Yeni Lisansüstü Öğrenciler İçin Öğretim Ücretinin Sabit Kısımının Ödenmesi
7-9 Şubat 2005	Dönem Ders Kayıtları ve Danışman Onayları (Önlisans ve Lisans)
7-9 Şubat 2005	Tüm Lisansüstü Öğrencilerin Dönem Ders Kayıtları ve Danışman Onayları ile Alınacak Derslerin Öğretim Ücretlerinin Ödenmesi; Eski Öğrenciler için Öğretim Ücretinin Sabit Kısımının Ödenmesi
14 Şubat 2005	Önlisans, Lisans ve Lisansüstü Programlarında Derslerin Başlaması
24-25 Şubat 2005	Ders Ekleme-Bırakma, Geç Kayıtlar ve Danışman Onayları (Lisansüstü Dahil)
28 Mart 2005	Dersten Çekilmek İçin Son Gün
23 Nisan 2005	Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
19 Mayıs 2005	Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
20 Mayıs 2005	Derslerin Sona Ermesi (İngilizce Hazırlık Okulu Hariç)
23 Mayıs-10 Haziran 2005	Önlisans, Lisans ve Lisansüstü Programlarının Dönem Sonu Sınavları
10 Haziran 2005	İngilizce Hazırlık Okulunda Derslerin Sona Ermesi
16 Haziran 2005	Lisansüstü Öğrenciler İçin Tez Savunmasının Son Günü
17 Haziran 2005	Dönem Sonu Notlarının Öğr. İşl. Müd.'ne Teslim Edilmesinin Son Günü
20 Haziran 2005	İngilizce Yeterlik Sınavı (Hazırlık Okulu Öğrencileri İçin)
1 Temmuz 2005	Mezuniyet Töreni
17 Ağustos-9 Eylül 2005	Hukuk Fakültesi Bütünleme Sınavları
16 Eylül 2005	Hukuk Fakültesi Bütünleme Sınav Sonuçlarının Öğr. İşl. Müd.'ne Teslim Edilmesinin Son Günü
YAZ DÖNEMİ	
17-20 Haziran 2005	Yaz Öğretiminde Açılacak Derslerin Belirlenip İlan Edilmesi
21-22 Haziran 2005	Yaz Öğretimi Kayıtları ve Öğretim Ücretinin Ödenmesi
23 Haziran-29 Temmuz 2005	Yaz Öğretimi
28-29 Haziran 2005	Ders Ekleme-Bırakma Dönemi
5-8 Ağustos 2005	Yaz Öğretimi Sınavları
10 Ağustos 2005	Yaz Öğretimi Sınav Sonuçlarının Öğr. İşl. Müd.'ne Teslim Edilmesinin Son Günü

2004 - 2005 AKADEMİK YILI 27 EYLÜL'DE BAŞLADI

Çankaya Üniversitesi 2004 - 2005 Akademik Yılı 27 Eylül 2004 gününde yapılan bir törenle başladı. Çankaya Üniversitesi Konferans Salonunda yapılan törene Adalet Bakanı Cemil Çiçek katılarak tüm öğrencilere öğrenimleri ve yaşamları boyunca başarılar diledi.

Adalet Bakanı Cemil Çiçek açılış konuşmasını yaparken

Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp açılış konuşmasını yaparken

Rektör Prof. Dr. Ziya Aktaş açılış konuşmasını yaparken

Mini konser

2003 - 2004 AKADEMİK YILI MEZUNİYET TÖRENİ 9 TEMMUZ'DA YAPILDI

Çankaya Üniversitesi 2003 - 2004 Akademik Yılı Mezuniyet Töreni 9 Temmuz 2004 günü Çankaya Üniversitesi tören alanında yapıldı. Törene katılan Adalet Bakanı Cemil Çiçek tüm mezunlara başarılar diledi ve üniversiteyi birincilikle bitiren Serap Turan'a diplomasını ve ödülleri verdi.

Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp dereceye giren öğrencilerle birlikte

Rektör Prof. Dr. Ziya Aktaş dereceye giren öğrencilere ödülleri verirken

Adalet Bakanı Cemil Çiçek Çankaya Üniversitesi'ni birincilikle bitiren Serap Turan'a plaketini verirken

YENİ ÖĞRENCİLER İÇİN ORYANTASYON PROGRAMI YAPILDI

ÖSS 2004 sonucunda gerçekleşen genel yerleştirme döneminde üniversitemize kayıt yaptıran yeni öğrencilerimize üniversitemizi daha iyi tanımaları ve daha kolay uyum sağlamaları için 13 - 17 Eylül tarihleri arasında oryantasyon programı yapıldı. Bu program çerçevesinde yeni öğrencilerimiz hocalarını, arkadaşlarını ve üniversitemizin olanaklarını tanıma fırsatı buldular.

ADAY ÖĞRENCİLERE TERCİH DANIŞMANLIĞI

21 Temmuz - 4 Ağustos tarihleri arasında üniversite aday öğrencilere üniversitemiz uzmanları tarafından tercih danışmanlığı ve rehberlik hizmeti verildi. Bu etkinlik çerçevesinde, birebir ve telefonla görüşme yöntemi ve elektronik posta yoluyla yaklaşık dörtbin üniversite adaylarına ve velilerine hizmet verilmiş oldu.

İNGİLİZCE ÖĞRETMENLİĞİ SERTİFİKA PROGRAMI

Çankaya Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı düzenlendi. İlk grup öğrencilerin eğitime başladığı ve toplam ücreti KDV dahil 1.260 ABD Doları olan bu programa eğitim dili İngilizce olan üniversitelerin dört yıllık lisans bölümü mezunları ve dördüncü sınıf öğrencileri katılabilmekte. Dersler, üniversitenin Kızılay'da bulunan İngilizce Hazırlık Okulu binasında hafta içi akşam ve cumartesi günleri yapılmakta.

PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK HİZMETİ

Öğrencilerin öğrenim yaşamları boyunca karşılaştıkları eğitsel, sosyal ve kişisel sorunlarını çözme yeteneklerinin geliştirilmesinde profesyonel düzeyde yardımcı olmak amacıyla Sağlık Merkezi bünyesinde psikolojik danışmanlık hizmeti verilmeye başlandı. Bu önemli görevi Psikolog Selma Eren Çakar yürütüyor.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

SEDAM

SÜREKLİ EĞİTİM, DANIŞMA, ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

PAZARLAMA VE HALKLA İLİŞKİLER SERTİFİKA PROGRAMI

27 EKİM 2004 - 30 ARALIK 2004

Programın Konuları

Pazarlama Karması ve Pazarlama Felsefeleri, Stratejik Pazarlama, Rakip Analizi, Tüketici Davranışları, Pazar Bölümlendirme ve Hedef Pazar Seçimi, İletişim, Halkla İlişkilerde Kavramlar, Süreç, Halkla İlişkilerde Yöntem ve Araçlar, Ürün Karması ve Ürün Sınıflandırması, Fiyatlandırma Stratejileri, Tutundurma Karması Stratejileri, Hizmet Pazarlaması, Kurumsal İletişim, Kurumsal Kimlik, Kurumsal İmaj, Kurum Kültürü, Sponsorluk, Kriz İletişimi, Medya İlişkileri, Reklam ve Marka, Proje ve Uygulama.

Programın Süresi

60 Saat (Haftada 6 Saat)

Ders Programı

Çarşamba-Perşembe 18.00 - 21.00

Kayıt

Kayıtlar; şahsen, telefon, faks ya da e-posta yoluyla kimlik bilgilerini bildirerek yapılabilir. Ücret, katılımcı başına 660.000.000.- TL'dir (%18 KDV dahil) ve 3 taksitte ödenir. Program ücreti **Vakıfbank Meşrutiyet Şb. 2045148 nolu** hesaba yatırılıp dekontu SEDAM Müdürlüğü'ne teslim edilmelidir.

Katılımcılar

Pazarlama ve halkla ilişkiler ile uğraşan, uğraşmayı hedefleyen, işletmelerin pazarlama ve halkla ilişkiler yöneticileri veya yönetici adayları ile kendilerini bu alanda yetiştirmek isteyen herkes bu programa başvurabilir.

Uygulamalı Dış Ticaret Yönetimi

Pazarlama Yönetimi

İnsan Kaynakları Yönetimi

Finansçı Olmayanlar için Finans

Genel İngilizce-TOEFL-KPDS

Profesyonel Satış Teknikleri

Halkla İlişkiler ve Tanıtım

Muhasebe ve Finansman Yönetimi

Bilgisayar

Kurumsal Eğitim Programlama

Kurum ve kuruluşların her türlü araştırma, fizibilite, proje ve teknik hizmet gereksinimleri için çözüm üretiyoruz.

Prof. Dr. Ergin İğrek
Çankaya Üniversitesi
İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

SUAT

*Sen SUAT'ı tanır mısın?
İnsana iki tür yaklaşımı vardır!...
Biri; sen Üniversite dışındayken
Seni anlatır
Sen bile kendini tanıyamazsın!
Diğeri; Sen Üniversite içindeyken
Seni anlatır
Sen SUAT'ı tanıyamazsın...*

7 Ağustos 2000

ÜÇ BOYUT

*Kaldır ellerini yüzüne doğru, bak.
Ne görüyorsun?
Yalnız parmaklarını mı?
Hissedebildin mi yanı başında
duran omzunu?
Ayaklarının seni nereye
götürdüğünün
Farkında bile değilsin
Haydi artık aç gözlerini bak,
Kaç boyut içindesin.*

7 Aralık 1994

Kervansaray, Girne, KKTC
Fotoğraf: Ergin İğrek